

**VESTNORDENS
PARLAMENTARISKE
SAMARBEJDSRÅD**

1. møde i Nuuk
23. - 24. september 1985

Indholdsfortegnelse:

Mødets åbning	5
Godkendelse af præsidium	8
Fastsættelse af dagsorden	8
Generaldebat	9
Indkomne forslag	39
Aftaletekst	46
Indkomne forslag	52
Udkast til fællesudtalelse	53
Næste møde	62
Bilag	63

År 1985 den 23. september kl. 10.00 påbegyndte Vestnordens Parla-
mentariske Samarbejdsråd sit konstituerende møde i Nuuk.

Tilstede var:

fra Færøernes Lagting:

Erlendur Patursson

Thomas Arabo

Asbjørn Joensen

Tordur Niclasen

Jogvan Sundstein

Agnar Nielsen

fra Islands Alting:

Páll Petursson

Fridjon Thordarson

Eidur Guðnason

Steingrímur J. Sigfússon

Sigríður Duna Kristmundsdóttir

Stefan Benediktsson

fra Grønlands Landsting:

Jens Lyberth

Preben Lange

Jens Geisler

Otto Steenholdt

Peter Ostermann

Rådets formand Jens Lyberth foretog navneopråb, og konstaterede, at alle de-
legerede var tilstede.

Dagsordenens punkt 2. Åbningsindlæg.

Jens Lyberth (GL):

Det er en meget stor glæde for mig at kunne byde velkommen til dette møde, som er indkaldt for at kunne stifte Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Eftersom det er et stiftende møde, har vi ingen traditioner med hensyn til fastlæggelse af dagsorden, og jeg håber derfor, at man kan akceptere den måde, som vi herfra har tilrettelagt mødet på. Jeg vil gerne sige nogle få ord om de tre første punkter på den foreslåede dagsorden. Disse er af formel karakter, men er jo nødvendige for mødets konstitution.

Umiddelbart efter mit kortfattede åbningsindlæg vil jeg foreslå, at lederne af den færøske og den islandske delegation får mulighed for at sige et par ord og kommentere åbningsindlægget. - Ikke for at starte en politisk diskussion allerede under åbningen, men blot for at sikre, at der ikke er uenighed om den formelle fremgangsmåde. De mere politisk prægede indlæg forudsætter jeg henlagt til generaldebatten.

Omkring mødeledelsen har det på forhånd været aftalt, at formandskabet skulle følge værtslandet. Vi har i den grønlandske delegation drøftet, om det ikke ville være mest rigtigt, at de tre delegationsformænd tilsammen udgør et præsidium under rådsmøderne, således at delegationsformændene fra de to lande, som ikke er værtsland, fungerer som viceformænd under rådsmøderne. Vi har med tilfredshed konstateret, at der også i udkastet til aftaletekst er lagt op til en sådan ordning og foreslår den hermed indført fra begyndelsen af mødet.

Jeg håber, vi på dette møde i år kan få lagt et bæredygtigt grundlag for det parlamentariske samarbejde i årene fremover mellem Færøerne, Grønland og Island, og jeg håber, at det bliver et godt og frugtbart samarbejde, som vil medvirke til at knytte de tre vestnordiske lande nærmere sammen.

Jeg vil gerne endnu engang byde velkommen til dette historiske møde, og herefter lade delegationsformændene fra Færøerne og Island få ordet for bemærkninger til dagsordenens tre første punkter, som jo udgør en foreløbig dagsorden.

Herefter vil jeg give ordet til Erlendur Patursson.

Erlendur Patursson (FL):

Herr formand, det er en stor opgave som vi nu skal igang med, at etablere et organiseret parlamentariske samarbejde mellem de grønlandske, islandske og færøske folk.

Nu skal vi i gang med arbejdet, og foretage det allerførste spadestik.

Det som vil blive hovedopgaven på dette møde er at komme med en endelig formulering af den aftaletekst, den samarbejdsaftale, som skal oprettes mellem disse parlamentarikere og gøre det i en sådan form og med et sådant indhold, at vore parlamenter kan godtage det. Det er vel vores hovedopgave idag og i morgen.

Vi har allerede et udkast til en aftaletekst som i god tid er omdelt til de enkelte medlemmer, så vi kan nå frem til et endeligt resultat.

Vi har i den færøske delegation tænkt os under generaldebatten og i debatten i det hele taget, at nævne enkelte sagsområder, som vi kunne diskutere på dette møde. Jeg vil indledningsvis nævne disse punkter.

Vi er alle medlemmer af Nordisk Råd. Jeg synes at vi skal pointere, at vores arbejde i denne forsamling ikke er nogen erstatning for eller nogen konkurrent til arbejdet i Nordisk Råd.

Vores arbejde indenfor Nordisk Råd kommer til at foregå som hidtil, dette synes jeg er vigtigt at vi forsikrer de øvrige lande i Nordisk Råd om.

Dernæst vil jeg sige, at vi her i denne forsamling har nogle særinteresser at varetage som måske ikke synes at have så stor interesse for de andre. Det er ikke på grund af uvilje mod andre folk, men det er en naturlig ting, at enhver først og fremmest tænker på sit eget.

Jeg kunne tænke os at vi som medlemmer af Nordisk Råd søger at gennemføre et samarbejde os imellem indenfor Nordisk Råd.

Jeg kan nævne, at der i Nordisk Råd er et forslag til behandling om støtte til Grønlandsk, Færøsk og Samisk litteratur, det har været behandlet i kulturudvalget hvor Eidur Gudnason er formand, og han kan fortælle os mere om det. Forslaget skal behandles på sessionen i København i marts måned.

Et andet spørgsmål som kunne have interesse for os i Nordisk Råd er forslag om bekæmpelse af vand- og luftforurening.

Dernæst er der samarbejdet på fiskeriområdet, det er jo et vidtspændende område som vi også kunne diskutere her. Også spørgsmålet om fiskesalgspøblemer kunne tages op.

Et andet spørgsmål er forbindelsen mellem vore tre lande. Der er lange afstande fra Thorshavn til Nuuk og Reykjavik, og det er dyrt at rejse. Jeg synes at man må arbejde på at få en direkte flyforbindelse mellem Færøerne og Island og Grønland - vi kunne også arbejde for at nedbringe rejseomkostningerne.

Et specielt spørgsmål er Vestnorden projektet, et af vore medlemmer i den færøske delegation, Thomas Arabo, vil sige et par ord om det.

Jeg er bekendt med at grønlænderne har et ønske om at få et Nordisk Hus her i Grønland, det kan jeg forsikre jer om, at I får fuld støtte til fra Færøerne, og det tror jeg også I får fra Island.

Så er der støtteordningen for studerende således, at man får samme støtte uanset hvilket Nordisk land, man studerer i.

Samarbejde indenfor Radio og TV og etablering af gensidig nyhedsformidling og tanker om etablering af fælles kulturuge i de respektive lande.

En ting som jeg synes er meget vigtig i hele dette samarbejde er, at vi lærer hinandens forhold at kende. Man kunne tænke sig, at man etablerede rejser folkene imellem, således at vi kom og besøgte hinanden og lærte hinandens dagligdag at kende.

Der har også været tale om at få oprettet en speciel kulturfond, det ved jeg nu ikke, om det er så vigtigt, men i denne forbindelse vil jeg sige, at hvis dette samarbejde skal have nogen slagkraft, så må der penge til.

Hvis vi ikke er forberedte på at bruge penge på dette samarbejde, så kommer der ikke så meget ud af det.

Til slut vil jeg nævne det, som Jonathan Motzfeldt nævnte igår, om en slags samarbejde eller orientering på ministerplan, det synes jeg, er en meget god tanke, og det synes jeg, at vi skal støtte.

Jeg skal ikke sige mere nu, men de punkter jeg har nævnt synes jeg, vi kan tage op under generaldebatten idag.

Páll Petursson (IA):

Herr Præsident, ærede rådsmedlemmer.

Jeg har den lykkelige opgave at udtrykke den islandske delegations glæde over, at vort parlamentariske samarbejde nu er kommet igang.

Dette er en stor dag i Vestnorden, personligt er det en dag jeg har set frem til i lang tid. Jeg var en af forslagstillerne i sin tid, da man i Altinget bestemte sig for at optage et parlamentarisk samarbejde med Færøerne og Grønland, jeg tør sige, at jeg har deltaget i alle de parlamentariske forberedelsesmøder der har været holdt om dette emne, og derfor er jeg meget glad for at vi nu er kommet rigtigt igang.

Jeg er sikker på, at dette samarbejde vil være til stor gavn for alle vore tre nationer, vi har i mange henseender fælles interesser som vi i fællesskab bør tage vare på, og det er nødvendigt, at vi kender og forstår hinanden ikke blot på regeringsplan, men også på det parlamentariske plan.

Jeg takker for det grønlandske initiativ til dette møde, og jeg er helt klar over, at vi må tage fat på mange områder.

Vi må leve af de ressourcer vore lande og vore have har, og vi må tage vare på dem og videregive dem til vore børn.

Vi vil også bevare og styrke vor kultur, og det tror jeg vi på mange måder lettere kan gøre hvis vi står sammen.

Jeg vil bifalde formandens forslag til arbejdsordning for dette møde, som Erlendur lige sagde, skal dette samarbejde ikke ses som en konkurrent til Nordisk Råd, men som et supplement og en uddybning af samarbejdet.

Jeg vil på vegne af Nordisk Råds præsidium hilse dette samarbejde velkom-

ment og overbringe Nordisk Råds lykønskninger.

Jens Lyberth (GL):

Jeg takker for indlæggene fra herr Erlendur Patursson og herr Pall Petursson.

Vi vil herefter holde en kaffepause.

Mødet er afbrudt.

Dagsordenens punkt 3 og 4.

Godkendelse af præsidium og Fastsættelse af dagsorden.

Mødet fortsættes og i henhold til dagsordenens punkt 3 med godkendelse af præsidium, og da jeg forstår på Erlendur Patursson og Pall Petursson at der ikke er bemærkninger til mit indlæg, hvor vi foreslår at Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråds præsidium består af formanden for den grønlandske delegation, formanden for den færøske delegation og den islandske delegations formand, og da der er enighed om at værtslandet har formandskabet i præsidi- et, må vi gå ud fra, at det hermed er godkendt, at præsidi- et består af formanden Jens Lyberth, Erlendur Patursson og Pall Petursson og derefter kan vi gå videre til næste punkt på dagsordenen, og det er fastsættelse af selve dagsordenen. Den foreligger nu. Dagsordenen er godkendt med en generaldebat, hvor jeg som den første lægger ud, og der er ved at blive udarbejdet en taler-liste, hvor delegationerne har meldt hvilke talere der er, og det vil foregå på den måde, at efter at jeg har haft mit indlæg, så vil det efter alfabetisk orden være sådan, at den første bliver den færøske taler, og derefter vil en grønlandsk taler og en islandsk taler komme op og så fremdeles skiftes fra land til land.

Dagsordenen har som punkt 6 forslag til aftaleteksten, og punkt 7 indkomne forslag. Der er på nuværende tidspunkt indkommet 3 forslag fra den færøske delegation men i præsidi- et har vi drøftet punktet, og vi mener, det skal være åbent. Såfremt der kommer andre forslag så kan man, når vi når til punkt 7 fremkomme med andre forslag til dagsordenen, så den er ikke endelig - punkt 7s A-B-D punkt 8 er drøftelse af kommende forretningsorden om kommende sessioner og endelig afsluttes denne session med valg af formand, d.v.s. fastsættelse af næste værtsland og dermed valg af formand og præsidium for næste session.

Jeg skal spørge, om der er bemærkninger til den foreslåede dagsorden?

Det er der ikke, og dermed er dagsordenen fastsat som skitseret.

Dagsordenens punkt 5. Generaldebat.

Derefter kan vi så gå videre til generaldebatten, hvor jeg vil komme med det første indlæg.

Jens Lyberth:

Da dette møde er et stiftende rådsmøde, foreligger der naturligt nok ikke nogen beretning eller anden form for status over arbejdet i det forløbne år, som umiddelbart kan være grundlag for en almindelig debat. Alligevel har vi foreslået en sådan mulighed for generaldebat, for at man fra de forskellige landes side kan redegøre for sine forudsætninger omkring det kommende samarbejde. Og der har allerede i nogle år været et samarbejde i gang i Nordisk Ministerråds regi, som det kan være naturligt at gøre status over.

Jeg vil derfor gerne som indledning til en almindelig politisk debat skitsere nogle hovedtræk i det hidtidige samarbejde, som vi ser det fra grønlandsk side og også kort referere til de drøftelser på parlamentarisk plan, som er gået forud for dette møde.

Allerede midt i 70-erne var ideen om at nedsætte en særlig komité i Nordisk Råds regi for Færøerne, Island og Grønland fremme første gang, og forretningsudvalget for Grønlands daværende Landsråd gav sin principielle tilslutning til denne tanke i begyndelsen af 1977.

I 1979 blev ideen om et regionalt samarbejde for Vestnorden taget op i det nordiske regionalpolitiske handlingsprogram på baggrund af en betænkning fra 1978 om nordisk regionalpolitisk samarbejde. En Vestnorden-styregruppe blev etableret i 1980 med to repræsentanter fra Færøerne og to fra Island.

Samtidig blev interessen for et vestnordisk samarbejde stærk på parlamentarisk plan. Færøernes lagting besluttede i begyndelsen af 1981 at nedsætte et udvalg, som skulle optage forhandlinger med tilsvarende udvalg i Island og Grønland om fælles interesser mellem de tre lande. Nogle måneder senere nedsatte Islands Alting et lignende udvalg. Fra grønlandsk side har vi desværre netop i disse år fra 1981-84 været nødt til at være noget tilbageholdende, fordi forhandlingerne om udmeldelse af EF var meget tids- og arbejdskrævende, og dermed lagde beslag på en stor del af landstingets og landsstyrets ressourcer.

Dette blev der også givet udtryk for, når emnet blev berørt under samtaler på et mere uformelt plan mellem politikere fra de tre lande.

Men at der var interesse også fra grønlandsk side for Vestnordensamarbejde, viste sig blandt andet ved, at Grønland i 1983 lod sig repræsentere i Vestnorden-styregruppen.

I 1984 og 1985 blev der mellem parlamentarikere fra de tre lande holdt møder i forbindelse med Nordisk Råds sessioner, og man blev under disse forberedende møder enige om en række retningslinjer for det parlamentariske samarbejde.

de, som vi er ved at etablere under dette stiftende rådsmøde, som holdes nu.

Disse retningslinjer er nedfældet i et udkast til en aftaletekst for samarbejdet, som skal drøftes senere under dette møde. De foreslåede principper har også været forelagt Grønlands Landsting, som har godkendt dem den 23. maj 1985.

Under landstingets behandling af sagen erkendte man, at sagsområderne fiskeri, kultur, økonomi og trafik ville være væsentlige som genstand for samarbejdet. Herudover blev under landstingets behandling af sagen også energiområdet nævnt, idet man herved særligt havde erfaringer vedrørende mikrovandkraftværker i tankerne. Endvidere blev der peget på handel og produktionsudvikling, og endelig blev forsvarsspørgsmålet nævnt i forbindelse med et udtryk ønske om Vestnorden som atomfri zone. Det blev samtidig fremhævet, at det selvfølgelig er samarbejdsrådet selv, som skal tage stilling til hvilke emner, der skal tages op til behandling.

De drøftelser og overvejelser, som er foretaget på parlamentarisk plan i vore lande er i god samklang med det handlingsprogram, som Nordisk Ministerråd har vedtaget den 30. april 1985. Jeg vil gerne berøre dette handlingsprogram for forstærkning og udvikling af Vestnordensamarbejdet lidt nærmere.

Handlingsprogrammet gælder for den resterende del af 1980-erne og indeholder også et tilbageblik på det hidtidige samarbejde i ministerrådets regi.

Det hidtidige samarbejde har særlig været koncentreret om fiskerierhvervet og udnyttelsen af havressourcerne. Man er blandt andet i gang med en kortlægning af laksebestandens fordeling mellem Færøerne og Island. Og man har foretaget forsøgsfiskeri af kammuslinger her ved Nuuk. Et forsøgsprojekt er også sat i gang i Østislands indsøer.

Inden for industrisektoren har man bestræbt sig på at formidle kontakter mellem virksomhederne med henblik på at udvikle industrisamarbejdet.

Disse ting nævnes her blot som eksempler og giver slet ikke et fuldstændigt billede af samarbejdet, som ministerrådet ønsker udvidet til en række områder: havressourcer, transport, turisme, handel, industri, forvaltningssystemer, jordbrug m.v., energi samt minedrift og olieudvinding.

Med hensyn til havressourcerne lægges der særlig vægt på udviklingen af miljøvenlige og kvalitetssikre forædlingsmetoder, på forsøgsfiskeri, fiskerimetoder og kortlægningen af de ressourcer, som ikke er fuldt udnyttede.

På transportområdet er målsætningen at bidrage til en forbedret transportstruktur med særlig vægt på øst-vest-forbindelser. Dette vil også være en forudsætning for, at turisme på længere sigt vil omfatte Grønland. I første omgang vil det være naturligt at styrke samarbejdet inden for turismen mellem Island og Færøerne, men på længere sigt satser man på at opbygge en fælles markedsføring for hele Vestnorden.

Inden for handelen er der i handlingsprogrammet lagt op til, at man i en første fase må nøjes med kontaktskabende virksomhed. Baggrunden herfor er den

begrænsede samhandel mellem landene, som jo er naturlig nok, når man tager det forholdsvis ensartede næringsliv og transportomkostningerne i betragtning.

Vedrørende industrisamarbejdet er formidling af kontakter og overførsel af know-how af væsentlig betydning.

Også for de andre sagsområder, som er nævnt i handlingsprogrammet, må samarbejdet i den nærmeste fremtid indrettes på udveksling af erfaringer.

Samarbejdet i ministerrådets regi ledes af Vestnordenkomiteen, som de tre lande hver har to repræsentanter i, og det daglige arbejde sker via sekretariatet i Thorshavn.

Dette samarbejde igennem embedsmandskomiteen og vort politiske samarbejde her i rådet må vel i det store og hele forløbe parallelt, men de to samarbejdsformer skulle også gerne være en kilde til gensidig inspiration, og det håber jeg, at de vil blive.

En tredje form for vestnordisk samarbejde, som gerne skulle etableres, bliver omkring den nordiske udviklingsfond for Vestnorden.

En ekspertgruppe til undersøgelse af en udviklingsfond for Vestnorden blev nedsat i 1984 og udarbejdede allerede samme år en redegørelse. På baggrund af blandt andet denne betænkning foreslog Nordisk Ministerråd, at en udviklingsfond for Vestnorden bliver oprettet, og dette forslag blev vedtaget under Nordisk Råds 33. session i Reykjavik i marts 1985.

Nordisk Ministerråd har nu udarbejdet et forslag til overenskomst mellem de nordiske landes regeringer, og der er udarbejdet forslag til vedtægter for udviklingsfonden.

Ifølge disse forslag er formålet at fremme udviklingen af et alsidigt og konkurrencedygtigt erhvervsliv i Vestnorden. Udviklingsfonden skal kunne fremme dette ved at yde lån og i nogle tilfælde tilskud eller garantier til små og middelstore virksomheder. Herigennem skal fonden bidrage til industrielt, kommercielt og teknisk samarbejde inden for Vestnorden og mellem Vestnorden og det øvrige Norden.

Fondens grundkapital på 1,94 mill. US \$ tilvejebringes i 1986 ved indskud fra Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer, og gennem indbetalinger indtil 1995 vil grundkapitalen blive forøget til 13,5 mill. US \$. Desuden har Færøernes og Grønlands landsstyre givet tilsagn om at indskyde 0,1 mill. US \$ hver.

Ifølge forslaget skal fonden have hovedsæde i Reykjavik og repræsentation i Thorshavn og Nuuk.

Færøernes og Grønlands landsstyre er fornylig blevet bedt om en udtalelse om disse forslag, som skal danne det formelle grundlag for udviklingsfonden. De to landsstyre har - så vidt jeg er orienteret - ikke taget endelig stilling endnu.

Vi har nok lidt forskellige forudsætninger med hensyn til fondens placering

i Reykjavik, og vi har også fra grønlandsk side en forudsætning om, at også små og mellemstore virksomheder, som er helt eller delvist ejet af hjemmestyreret, kan modtage støtte fra fonden.

Jeg håber ikke - og tror ikke - at disse forudsætninger omkring fondens etablering vil give anledning til vanskeligheder. Vi har jo en fælles interesse i at få etableret denne fond, og der vil sikkert kunne findes en løsning på det lille problem, som jeg har nævnt.

Efter at have opridset de tre samarbejdsformer:

- 1) i Vestnordenkomiteens regi,
- 2) på parlamentarisk plan og
- 3) vedrørende udviklingsfonden,

vil jeg hermed give ordet frit til generaldebatten, og foreslå, at vi under denne lægger hovedvægten på det kommende samarbejde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Så går vi igang med talerrækken og det er Pall Petursson som efter aftalen skulle være den første.

Pall Petursson:

Hr. Præsident, ærede rådsmedlemmer.

I præsidentens åbningstale nævnte han mange af de sagsområder som jeg synes, at vi bør beskæftige os med, han nævnte fiskeri, kultur, økonomi og trafik at de vil være væsentlig genstande for samarbejdet, men så tilføjede han også energiområdet med hensyn til bygning af kraftværker.

Jeg kan godt sige, at man i Island er interesseret i eksport af ekspertice på energiområdet, og vi har nogle gode eksperter, jeg må nu desværre også sige, at vi har også nogle mindre vellykkede, men vi håber, at dem vi kommer til at sende til Grønland kun giver gode råd, og ikke gentager de samme fejl, som de har gjort hjemme.

Men nok om det.

Præsidenten lagde særlig vægt på udviklingen af miljøvenlige, kvalitetssikre forædlingsmetoder på forsøgsfiskeri, fiskerimetoder og kortlægning af ressourcer, af de ressourcer, som ikke er helt udnyttede. Jeg er enig på dette punkt, men jeg vil også tilføje, at jeg tror det er nødvendigt, at man samarbejder om de ressourcer som allerede er helt udnyttede eller måske overbelastede.

Vi må anstrenge os, tror jeg, for at udnytte havets ressourcer fornuftigt og ikke ødelægge med overbelastning og måske kortsynet fangst.

Jeg sad i flyet fra Island og jeg har mange gange haft lejlighed til at konstatere, at flyforbindelserne er langt fra tilfredsstillende og alt for dyre. Jeg ser muligheder i fælles turisme både de enkelte lande imellem, men også fælles turisme

udefra. Hvis der fandtes tilfredsstillende flyforbindelse, ville f.eks. en turist der er kommet på visit til Island gerne have lyst til at tage til Grønland eller Færøerne, hvis der fandtes rimelige tilbud. Lad mig også sige, at jeg er en ivrig tilhænger af Vestnorden Fonden og jeg går ind for ideen og er ivrig efter at man kommer igang. Dette, tror jeg, på hele den islandske delegations vegne, men desværre er vi i finansielle vanskeligheder med statskassen i Island det har vi været nogle gange før, men vi er i vanskeligheder.

Man må holde sig til et stramt budget, og budgettet for sidste år var fastsat sidste jul og det er allerede tungt belastet.

I efteråret skal man behandle budgetåret 86 og da vil vi prøve at indføre et passende beløb til Vestnorden Fonden et passende indskud. Jeg tror, at et meget vigtigt område i dette samarbejde er formidling af nyheder og oplysninger om hinandens kår og forhold. Jeg ser gerne et stærkere, langt stærkere radio og TV-samarbejde. Jeg er sikker på det kan lade sig gøre, uden meget store omkostninger.

Selvsagt må man tage hensyn til finansielle muligheder, men der er mange, mange ting man kan gøre for at styrke samarbejdet, som ikke koster så meget, hvis man kommer på de rigtige ideer, kan det lykkes at gøre mange ting, som ikke er så frygteligt dyre, selvsagt koster det penge, men måske ikke så mange penge. Tak.

Formanden:

Og herefter er det Jogvan Sundstein.

Jogvan Sundstein:

Hr. formand, det er med en følelse af megen glæde, og stolthed, at jeg er til stede her i dag ved stiftelsen af det Vestnordiske Parlamentariske Samarbejdsråd. Jeg synes, det er en stor dag for vore 3 lande, det er en dag hvor vi markerer vi hører sammen, og vi markerer både historiske og andre fælles træk. Jeg vil takke det grønlandske landsting og dets administration for den fine modtagelse vi har fået, og denne stilfulde åbning vi har haft. Jeg har været med i dette arbejde, siden det Færøske Lagting i 1981 vedtog at det skulle påbegyndes at starte dette råd, vi har haft flere forberedelsesmøder, og vi har også haft forståelse for, at det har taget nogen tid. Vi har haft forståelse for, at man især fra grønlandsk side har ment, at man skulle have nogle andre ting afklaret først. Vi kender jo alle sammen problematikken vedrørende Grønlands udmeldelse af EEC, Grønlands optagelse i Nordisk Råd og lignende ting, som har gjort, at man ligesom har ventet lidt; men det gør ikke noget, fordi i dag står vi her, og i dag har vi fået en start på dette, som jeg synes er både god og rigtig.

I dette arbejde, har fra færøske side, måske særlig Erlendur Patursson været drivkraften, og han har ihærdigt arbejdet for at få dette op at stå. Fra islandsk side, har der foruden Pall Petursson, som hele tiden har været kontaktmanden, en anden islandsk politiker, som nu ikke mere arbejder i politik, Stefan Jons-son meget ihærdigt arbejdet for dette samarbejde. Desuden skylder vi naturligvis en tak til de administrative kræfter, der har været med i dette, og jeg vil også bringe en tak til Alibak Steenholdt for forberedelsen, og til vor egen kontorchef Johan Djurhuus, der har udfærdiget aftaleteksten.

Vore tre lande har, som jeg sagde mange fælles træk.

Vi har også en fælles historie på mange områder. Vi har levet i samme rigsfællesskab, vi kunne selvfølgelig gå helt tilbage til den norske tid, men det skal vi ikke hæfte os så meget ved nu, det er jo nogle år siden, men vi har været i fælles rige med Danmark igennem den nyere tid, og vi har alle sammen udviklet en vis grad af selvstyre, først og fremmest Island selvfølgelig som er kommet længst, og siden Grønland og Færøerne som foreløbig har en hjemmestyreordning, men et selvstyre som i praksis har nogle funktioner, som vi, i hvert tilfælde foreløbig kan leve med. Dette gør, at vi har mulighed for at tale sammen, vi har også sproglige muligheder for at tale sammen. Selvom vi her taler på et for os fremmed sprog, det danske, så forstår vi igennem dette sprog alle sammen hinanden. Vi kan altså ikke klare det grønlandske sprog, det må I selvfølgelig undskylde os, men imellem færingerne og islændingene er sprogligheden trods alt så stor, at vi har mulighed for at forstå hinanden også på vore egne sprog.

På denne måde, har vi også mulighed for at forstå hinandens baggrund. Vi kender til hinandens lande, og det samarbejde vi på parlamentarisk basis begynder i dag, det samarbejde skal gøre, at vi endnu bedre skal kunne kende hinanden. Det er ikke bare det, at vi skal kende hinanden personligt, os der er medlemmer af de tre ting, men vi skal få en vis mulighed for at kende det, der lever i hvert enkelt af vore lande.

Vi håber at gennem dette samarbejde, bliver der en mulighed for kommunikation, en mulighed for at indleve os i hinandens forhold, således at når, og hvis der opstår problemer, om det så er to eller tre sidigt, så har vi virkelig mulighed for at løse disse problemer gennem samtaler og igennem forhandlinger. Det samarbejde som vi indleder, det skulle også gerne udmønte sig i praktisk arbejde på alle mulige andre områder. Erlendur Patursson sagde til at begynde med, og Pall Petursson gentog det, at dette råd, som begynder sin virksomhed i dag, at det bliver ikke en konkurrent til Nordisk Råd, det bliver et supplement til det arbejde, der foregår i Nordisk Råd. Men vi ved jo, at i Nordisk Råd, der sidder 87 medlemmer, og at vore 3 lande hver for sig har det mindste antal medlemmer i dette råd, og vi ved også, at mange af de debatter og de ting der sker i Nordisk Råd, det er noget, der går lidt henover hovedet på os. Spørgsmål om

de indenfor nordisk sammenhænge store landes problemer o.s.v.

Derfor er det, at vi glæder os over dette supplement til Nordisk Råd, Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd, hvor vi kan arbejde med de for os nære ting, de ting der har betydning for os, men som måske i den større sammenhæng ikke har den store interesse i de andre nordiske lande.

Vi skal i dag yderligere bekræfte, stadfæste og vedtage vores aftaletekst, og fra færøske side er det sådan at det forslag, der foreligger, det er i hvert fald i helt store træk godkendt af den færøske delegation, og det kan jeg forstå, at det sådan set også er fra de andre delegationer, så jeg tror at det lykkes at få godkendt aftaleteksten, charteret, måske med nogle få ændringer som ikke ændrer særlig meget på selve indholdet i det forslag, der foreligger.

Indenfor Nordisk Råd, har man arbejdet en del med Vestnorden, det er en del af handlingsplanen, som blev vedtaget, det er en del af nogle rekommendationer der er blevet vedtaget tidligere, og man tænker sig fra Nordisk Råds side, at Vestnorden gør en egen indsats. Vi har i handlingsplanen blandt andet fået Vestnorden Fonden, vi er tilfredse med oplægget og vi håber, at den praktiske udførelse og stadfæstelse og etablering af denne fond bliver gennemført uden alt for mange problemer, og uden at den giver alt for mange skår i den islandske statskasse.

Jeg talte lidt om kommunikation mellem landene før, og det er den, vi håber vi vil få igennem dette arbejde. I den anledning vil jeg lige drage et enkelt eksempel frem om måske manglende kommunikation i øjeblikket. Det er sagt i al venlighed, og jeg håber ikke, det bliver taget ilde op fra islandsk side, men jeg synes, at jeg bør nævne det her, således at vi måske kan høre lidt mere om det. Det er sådan, at Island jo er en selvstændig stat, medens vi andre i rigsfællesskabet har et udvidet selvstyre. Igennem sin suverenitet og selvstændighed har Island adgang til blandt andet medlemskab i Europarådet, og jeg er blevet gjort opmærksom på, at i Europarådet, har et medlem af det Islandske Alting, Kjartan Johansson, fremlagt og fået vedtaget et forslag, der anbefaler Europarådets medlemslande at arbejde for at laksefiskeriet mellem 12 og 200 sømil ved Færøerne og Grønland skal forbydes, og selvfølgelig har han fuld ret til det, og selvfølgelig har enhver ret til at have sine synspunkter, også på det område; men jeg synes det ville have været på sin plads, at man direkte var blevet orienteret på Færøerne og vel nok også i Grønland, for vi har jo i vor situation ikke mulighed for at tage til genmæle, ikke mulighed for igennem Europarådet at få oplysninger om sådanne forslag. Vi har ikke mulighed for at debattere det, det sted hvor forslaget er fremsat, og fremføre de synspunkter vi selvfølgelig også har lov at have.

De er allerede nævnt flere ting, der skal behandles på dette stiftende møde, og jeg skal kun ganske kort nævne nogle af dem, og komme med nogle ganske kortfattede synspunkter.

Der er blevet talt om trafik og transport, når vi kommer til dette møde her i Nuuk, så flyver vi fra Færøerne, Thorshavn til København torsdag eftermiddag, flyver fredag morgen til Sdr. Strømfjord og, ja, O.K. vi blev lidt forsinkede, så vi kom først lørdag morgen til Nuuk, men det var altså vejret der havde skylden. Så holder vi møderne her og flyver igen onsdag via Sdr. Strømfjord til København, først torsdag kan vi så være hjemme igen i Thorshavn eller på Færøerne. Derimod har islændingene det nok lidt bedre, de har lidt kortere strækning, og de har mulighed for at chartre mindre fly. Men det viser hvordan samfærdslen er mellem vore lande, og det viser efter min mening at det er en af de ting vi virkelig skal satse på og prøve at få gjort noget ved. Transport er selvfølgelig ikke kun flyvning, der er noget, der hedder sejlads det er muligheden for en nærmere handelsforbindelse mellem vore lande, og i denne forbindelse måske særlig til Grønland, der er der åbentbart ikke så gode muligheder efter hvad jeg kan forstå. Vi kan f.eks. ikke sætte nogle fragtskibe ind mellem Færøerne og Grønland, der er nogle ganske bestemte love der, som jeg i hvert fald vil kaste ud til debat her, så man kan diskutere, om det muligvis kunne blive lidt friere på det område.

Der har været talt om et kulturelt samarbejde, der har været talt om radio og TV samarbejde. Nu da alle 3 lande har deres egne TV, så er der også mulighed for direkte samarbejde der således, at vi f.eks. på Færøerne kan se lidt mere af de islandske og grønlandske TV-optagelser ligesom man i Island og Grønland kan se færøske TV-optagelser. Det er også en af de former der gør, at vi får et nærmere og bedre kendskab til hinanden.

Vi kommer senere i dag eller i morgen, til at drøfte de forslag som den færøske delegation har fremlagt.

Der er et par andre ting, som har stor betydning for vore lande, som også har global betydning, og som jeg lige vil nævne.

Vi har i det færøske lagtings vedtaget en resolution, om at Færøerne skal være atomvåben fri zone, og så vidt jeg har forstået, har man også i det grønlandske landsting vedtaget en noget lignende vedtagelse. Det er selvfølgelig mere verdenspolitik man kommer ind på der, men jeg vil gøre opmærksom på, det ved vi alle sammen her, at i København sidst i november måned skal der afholdes en konference om problemet »Norden som atomvåben fri zone«. Vi har forskellige synspunkter på det problem, de forskellige partier og parti grupperinger har forskellige synspunkter der, men alle partier i alle Nordens parlamenter har mulighed for at fremføre sine synspunkter, mulighed for at være med, fordi vi alle sammen er inviteret med til denne konference, og der er så mulighed for at uddybe det spørgsmål nærmere.

Erlendur Patursson var inde på et andet spørgsmål, som har meget stor betydning, det er forurening. Det vi måske mest har været opmærksom på, det er forureningen af havet, men vi tror at forureningen af luften har mindst lige

så stor betydning. Hvor vi faktisk ligger ret så værgeløse her nord-på, når hele luftforureningen nede fra industrisamfundet i Europa kommer denne vej, og Nordisk Råd har jo også i det spørgsmål planer om konference, planer om at foreholde disse lande England, Tyskland, Frankrig o.s.v. den ulykke, de er ved at skaffe os på halsen. Jeg vil bare slutte med at sige, at der yderligere er en ting som Erlendur Patursson nævnte, som jeg håber går videre i debatten, det var spørgsmålet om en kulturfond for vor 3 lande. Vi ved at Nordisk Råd har en kulturfond, og vi ved, der strømmer en del penge fra denne fond også til vore lande. Men jeg tror, det er en ting vi bør tage op til videre diskussion, at skaffe kapital til en kulturfond for vore 3 lande, som skal bruges her. Det er ikke noget man skaffer på en dag eller på et år, men hvis man arbejder for det, og i vore respektive budgetter afsætter nogle beløb, så tror jeg, at der er mulighed for, at vi indenfor en årrække kan få sådan en fond op at stå. Tak.

Preben Lange: (GL)

Tanken om et Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd er aldeles ikke ny, for man har hele tiden snakket om at nødvendigheden for et samarbejde for de nordatlantiske lande er stor, behovet er til stede. Vi bor på afsidesliggende steder, og vi er 3 små nationer i forhold til verdens sammenhæng, men alligevel er vore landes beliggenhed så strategisk god, og geografisk god, at interessen for vore lande er stor udefra, derfor er det vigtigt for os at kunne danne sådan et samarbejdsråd, således at vi kan varetage vore fælles interesser udadtil. Erhvervsforholdene er de samme. Vi lever mest af fiskeri, vores landbrug er begrænset og da i særdeleshed her i Grønland. Derfor har vi hverken råd eller kræfter til at konkurrere med hinanden, men for os er det vigtigste, at vi indgår i et samarbejde således, at vi kan udvikle vor egen produktion og eksport, således at vi ikke kommer i konkurrence med hinanden. Det er vigtigt, at dette sker med indbyrdes forståelse.

I 1985 har vi for første gang fejret vor nationaldag, hvor vi samtidig tog vort nye flag i brug. Jeg tror der hermed er lagt grunden til en ny stærk tradition som vil vokse fremover, hvor det skal være de lokale samfund, der vil komme til at markere dagen.

1985 har også været FNs ungdoms år - noget vi har lagt meget vægt på, da det grønlandske samfund må sætse på ungdommen. I den forbindelse er det glædeligt at se hvor megen hjælp vi har fået af den nystartede ungdomsorganisation Sorlak. Denne organisation synes i sin korte levetid at have markeret sig på en værdig måde, både i Grønland og i nordisk sammenhæng.

Jeg ved også, at landsstyret og landstinget prioriterer, det kunstneriske og kulturelle område højt. Man har derfor specielt normeret en konsulentstilling, hvis opgave alene skal være at tage sig af dette område. Ligeledes prioriteres det

nordiske samarbejde højt, og netop inden for det kulturelle felt har der været megen og stor aktivitet på nordisk plan. For at strukturere og udvikle dette samarbejde er der forhandlinger i gang om oprettelse af et Grønlandsk-Nordisk Institut med sæde i Nuuk. Dette institut må opfattes som en parallel til de permanente kulturinstitutioner, der eksisterer i områder i Norden med tilsvarende befolkningsstørrelser, f.eks. Nordens Hus i Thorshavn, Samisk Institut i Nordnorge og Nordens Institut på Åland.

Vi har en skole som er veludbygget her i Grønland - folkeskolen, og inden for folkeskolens område har det været landsstyrets målsætning at styrke undervisningen på hjemstedet. D.v.s. blandt andet søge at skabe mulighed for, at ingen elever behøver at flytte fra hjembygden for at modtage undervisning i det obligatoriske undervisningsforløb. Dette mål har vi i landstinget satset på i forbindelse med Hjemmestyrets indførelse, og vi er nu nået så langt, at vi for alvor kan begynde at etablere en mere udviklet skolegang senere, det er selvfølgelig også noget vi satser meget kraftigt på, at vore venner på Færøerne og i Island, vil komme til at arbejde sammen, indenfor dette uddannelsessystem, således at vore lande vil kunne støtte hinanden. Netop for at kunne tilbyde videre uddannelser for vores ungdom både her i landet og i de andre vestnordiske lande.

Agnar Nielsen (FL):

Hr. Formand og alle delegationsmedlemmer. Jeg har lagt mærke til, at til alle vore sammenkomster, som har været meget hyggelige siden vi kom her til Nuuk, så har man lagt mærke til, at alle talerne, er begyndt med disse ord: »Kære Venner fra Island, Færøerne og Grønland«. Jeg har glædet mig over dette, at man har lagt mærke til, at det er i venskab vi er kommet sammen her, og dette vil jeg understrege og foreslå, at vi fortsætter i samme ånd. Jeg mener det der er vigtigt, når man skal have et godt og reelt samarbejde, det er, at man fra begyndelsen af også nævne de ting, som I ved og alle sammen kender, at der har været lidt stridighed om, for jeg ser sådan på det, at skal man have et godt ægteskab, så skal man ikke skjule noget for hinanden, men med det samme lægge alt på bordet - det mener jeg også vi skal prøve, for at få et godt samarbejde imellem disse lande som nu er samlet her.

Derfor vil jeg, uden at det skal misforstås lige nævne nogle af de ting, som jeg mener bør nævnes i begyndelsen af vort samarbejde indenfor denne her delegation.

Det første jeg vil nævne er vort loddefiskeri. Det er sådan, at man har haft lidt stridigheder om fiskerigrænsen, og vi kender fra andre nordiske lande at man har fået enighed om grænsen. Men vi ved også, at endnu har vi ikke fået løst spørgsmålet om loddefiskeriets grænser, imellem vore lande. Jeg nævner ikke dette, for at vi skal stå frem og få nogle stridigheder her, men jeg synes,

det er sundt også at nævne de ting, vi ved, der har været og er stridigheder om.

Jeg kan også nævne, nu vi er ved det her, - kvoten dens fordeling, vi ved jo godt, at vi er ikke enige om det her, vi skal jo hjælpe hinanden, og vi ved at Grønland ikke har fartøjer til at fiske sin kvote, og man har så prøvet at fordele den imellem Færøerne og Grønland, sådan at vi kan fiske noget af det. Der opstår stridigheder om sådanne ting, men lad os da nævne det med det samme, så det kan ligge der, så er det i hver fald nævnt, og det er vores opgave at prøve også indenfor det her forum, at hjælpe også på sådanne stridigheder. Man skal også glæde sig over det der sker indenfor disse områder, for nu har man forstået, at Island er villige til at forhandle med grønlænderne om fordelingen af lodderessourcerne.

Jeg vil hoppe over Vestnorden Fonden, det var en af de ting jeg havde skrevet op, men nu blev det nævnt her, at et af vore medlemmer skal tale lidt om det og Pall Petursson var også inde på det, og så det vil jeg hoppe over og det er også et spørgsmål, der er visse stridigheder om.

Jeg vil nævne en ting til, for der er forskel imellem vore lande indenfor fiskeri, og det er laksen. Det er også en ting der har været lidt stridigheder om vi kender jo forskellen, at i Island er det oppe i elvene de fisker deres laks, og vi andre Grønland og Færøerne, det er mest på havet vi fisker vores laks, og så opstår der selvfølgelig visse stridigheder. Jeg nævner det her, for det er ting, som vi bør nævne fra begyndelsen af.

Noget der har været meget fremme i den sidste tid, er hvalfangsten. Jeg ved godt, at det er en af de ting vi kommer til at lægge et stort arbejde i, for at finde frem til det rigtige, for nu er det jo sådan, at Grønland og Færøerne har fangst til eget brug, hvor Island har en fangst til eksport. Selvfølgelig er det ting som man bør tage op og hjælpe hinanden med, men min mening er at vi bør gøre et stort oplysningsarbejde ud ad til. For det er mange gange på grund af ukendskab, at vi bliver kritiseret for vores hvalfangst. Nu skal jeg ikke komme ind på kultur, jeg ved der er andre der er mere inde i det, som vil nævne det.

Men jeg vil nu alligevel nævne, at når vi nu har gået i Godthåb og nydt de her to dage, så lagde jeg mærke til, i går, hvor det var søndag, og vi også var her i dette hus her, at her arbejder man en søndag, ligesom en anden dag. Jeg må sige, at jeg var lidt ked af at se, at man er gået ind for det her.

For det er helt sikkert, at hvis man ikke gør forskel på dagene, at man skal arbejde på hverdagene, og så er der en dag man skal hvile, for at være klar til at tage fat igen, så tror jeg nok at vi mister noget vigtigt, noget helt vigtigt indenfor vor kultur, indenfor de forskellige lande.

Otto Steenholdt. (GL)

Hr. Formand, kære nordiske venner.

Det er for mig en stor glæde at opleve dette møde med repræsentanter fra de såkaldt nordatlantiske øer. Det har været en lang vej for at udvide det virkelige Nordiske Råds grænse, som vi plejer at sige, fra Nordnorge her til Nuuk. Må jeg i den forbindelse byde for alle velkommen til at starte det virkelig samarbejde, mellem de nordatlantiske øer, det samarbejde, som vi har længtes efter så længe. Jeg har adskillige gange besøgt jeres lande og beundret jeres udnyttelse af jeres landes rigdomme og jeres folks tilpasning til disse.

Jeg har været medlem af Nordisk Råd siden 1977, og vi har også drøftet meget hvordan og hvorledes vi i den forbindelse kan få vore egne repræsentanter. Erlendur Petursson har adskillige gange talt om det.

I den forbindelse har jeg også nogle punkter, og vi har jo diskuteret meget her i Grønland, da Grønland skulle meldes ud af EF, hvilket alternativ der så var. Vi har mange gange nævnt Island, Færøerne og endda Canada og Nordnorge hvordan og hvorledes vi kunne samarbejde. Se, de punkter jeg mange gange har nævnt, var i forbindelse med det Nordatlantiske samarbejde, det var fælles konsultationer med de nordatlantiske lande, om helhedspolitik vedrørende vore levende ressourcer og for det andet, fuld suverænitet over vore fiskeressourcer indenfor vor økonomiske zone. For det 3. teknologisk samarbejde, for at styrke vor konkurrence dygtighed og for det 4. samarbejde med de nordatlantiske lande, om fælles prispolitik, skal vi sige mindre prisåbninger overfor importlandene, det var disse tanker vi havde haft, for at indlede det virkelige samarbejde. De nordatlantiske lande råder tilsammen over verdens største fiskeressourcer.

De nordatlantiske lande kan efter min mening deles i 2 grupper. De første er de lande der opretholder deres bruttonationalprodukt ved fiskeri og dertil knyttet industri, det er Grønland, Island og Færøerne og så på den anden side de lande hvor fiskeri er en del af erhvervet, et industrialiseret samfund det er Norge og Canada. Samfundsmæssigt ligner vi derfor mest Island og Færøerne, fordi vi i Grønland som i disse lande ikke har ret mange andre erhvervsmuligheder. Det er derfor naturligt, men også nødvendigt, at samarbejde med disse lande. Bestandene omkring disse lande er for en stor del fælles, overfiskning i et område vil have afsmittende virkning på fiskeriet i tilgrænsede områder. Vi har altså fælles ressourcer som vi må bevare. Selvom man taler så godt om samarbejde, kan man ikke lade være med også at kikke lidt på hinanden.

En lille smule mistænksomhed er helt naturlig, når man også skal forsvare sit eget folk og sit eget land, men imidlertid er det også at konkurrenceforhold, fordi vi alle kan producere de samme råvarer og færdigvarer da Island og Færøerne, vores naboer begge fiskeriteknologisk ligger langt foran os grønlandere må vi forvente måske allerede i dag at se en hård konkurrence på pris og kvalitet. Men denne konkurrence, vil følge almindelige markedsmekanismer med priser fastsat efter udbud og efterspørgsel.

Uden nogen markeds-mæssige fordele, vil de få have svært ved at tage denne konkurrence op. Vi ønsker fuld selvbestemmelse over vore levende ressourcer, det har vi sagt her i Grønland og heri er alle partier i Grønland enige, og kun på den basis kan et nordatlantisk samarbejde om ressourcepolitik blive effektivt. Et samarbejde om ressourcepolitik er nødvendigt, og vil sikkert ikke volde de store problemer.

Jeg har også været lidt interesseret i at kikke på vore nordatlantiske naboers økonomiske forhold og deres arbejdsløshed sammenlignet med Grønlands, udenlandsgælden i forhold til vores. Går man lidt i dybden, vil man se de områder, hvor vi virkelig trænger til at hjælpe hinanden også på økonomiske områder.

Grønland vil i tiden fremover være storftager af teknologi og know-how og som det er blevet sagt, man kan forbedre trafikforholdene mellem de 3 øer, jeg synes det er meget nødvendigt at indlede bedre kommunikation. Vi vil indtil vi teknologisk er på højde med de 2 naboer vi har, have en stærk interesse i at samarbejde med dem. Disse lande vil også være interesserede i at sælge teknologi og know-how for at skaffe indtægter.

Et af de store problemer er modernisering af vores fiskeindustri, her tænker jeg på de investeringer der er nødvendige for at uddanne vor fiskerindustri fra at være råvareleverandør til at blive leverandør af færdige varer. Som alle nordiske folk erindrer, har Grønland været medlem af De Europæiske Fællesskaber sammen med Danmark, men som I også ved er Grønland meldt ud. Jeg vil ikke skjule at vi har haft vanskeligheder med at finde alternativet til EF, men som jeg har sagt indledningsvis, er jeg meget glad for, at vi kan begynde at tale sammen om hvad vi kan gøre. Vi nordatlantiske folk er meget afhængige af resten af verden, hermed tænker jeg også på import og eksport af forskellige produkter. Ikke nok med det, vi er også underlagt alverdens dyreværns mæssige foreninger, som vi er nødt til at leve med og prøve på at indlede samtaler med for at fortsætte vor kamp for at kunne eksistere.

Vi er efter min mening for få til at blive et modstykke til disse stærke organisationer, derfor har jeg den tanke, at det må være godt at begynde at tænke på, eller måske allerede foreslå, at vi danner et samarbejdsudvalg, med den opgave at starte en fælleskampagne, for at give omverdenen bedre forståelse for vore lande, deres befolkning og ikke mindst de naturgivne livsvilkår. Det er ganske naturligt, at vi vil indlede et samarbejde, for at udnytte og ikke mindst beskytte vore naturgivne levende ressourcer således at vore efterkommere også får gavn af vore i dag igangværende bestræbelser. Vi skal også være voksne udadtil allerede i dag, jeg er ikke glad for at kunne fortælle vore gæster, at vort landsstyre har inviteret japanske fiskere til grønlandske farvande og så i den forbindelse lidt snak om, og måske også russiske fiskere skal komme ind på grønlandske fiskeriområder. Det er jeg ikke særlig glad for, og jeg vil foretrække samarbej-

de også på fiskeriområdet med de nordatlantiske naboer ja mine nordiske venner, da I var blevet valgt som samarbejdspartnere for Grønland, i stedet for EF-landene. Vi nødt til at fasttømre, at det skulle være jer først og fremmest i stedet for disse japanere og russere, dette siger jeg som tilhænger af Nordisk Råds ånd nemlig at udvikle de nordiske landes samarbejde på alle fronter og ikke mindst i vores område, de såkaldte Nordatlantiske øers samarbejde.

Jens Lyberth: (GL)

Ja, der er stadigvæk flere på talerlisten, men vi har på dagsordenen fortsættelse af generaldebatten kl. 14.00 så vi afbryder mødet her og fortsætter kl. 14.00.

Mødet er afbrudt.

.....

Mødet fortsætter.

Jeg skal som leder af mødet beklage, at vi har lavet en fejl i talerlisten, således at vi har sprunget islændingene over. Det beklager vi, men nu skulle vi have rettet denne fejl, så jeg håber vi fra nu af kører efter en talerliste som er korrigeret. Den næste taler er Eidur Gudnason.

Eidur Gudnason: (IA)

Hr. Præsident, gode naboer i Vestnorden.

Jeg vil gerne begynde med at sige, at jeg tror det var en meget god beslutning når vi besluttede at holde det første formelle og stiftende møde i Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd her i Grønland. Personligt er jeg meget glad for at have fået mulighed for at komme til Grønland, og så underligt som det nu er, og det siger noget om vore forbindelser både trafikmæssige og på kulturområdet tror jeg det er første gang her i Grønland for os alle i den islandske delegation. Det er vores første besøg her i dette pragtfulde land; men helt sikkert ikke det sidste, vi har jo ikke så gode trafikforbindelser mellem vore lande. Dette fremgik da vore færøske venner berettede, at de først måtte rejse til København, men jeg kan give dem et godt råd, næste gang de skal til Grønland fra Færøerne, så er det meget, meget lettere at gå via Island, og så er det også billigere.

Når man skal holde tale på et andet sprog end sit eget, så har man altid lidt svært ved at beskrive sine tanker. Det kan være svært nok at tænke, men endnu sværere at få sine tanker i de rigtige ord, omend på et fremmed sprog. Men efter mit korte ophold her, så føler jeg ganske stærkt det som forener os, her i Norden, den barske natur, det skiftende ustabile vejr og de ubeboede områder og den storslående natur. Vi som dækker disse områder, vi, tror jeg, forstår hinanden og det gør ikke så meget, om vi taler lidt forskellige sprog, vi bekæmper

de samme problemer hele tiden og vi lever af de samme ressourcer, og vi har så uendelig mange ting tilfælles, og jeg synes næsten, at i generaldebatten her hidtil, har man måske lagt lidt for meget vægt på de problemer som vi visse- ligen har, og måske ikke nok på de ting som forener os. Hvis der bliver konkurren- ce på visse områder, det er rigtigt, men det ændrer ikke det faktum, at vi le- ver sammen i den samme region, og at vi må arbejde sammen på mange, mange måder.

En af grundstenene i det nordiske samarbejde i det hele taget og i kulturafta- len specielt, er jo det at sammen kan vi være stærkere, end hver for sig, og det er jo hovedformålet, med det samarbejde vi nu skal formalisere og effektivise- re.

Man har sagt her i generaldebatten, at vi ikke skal være i nogen slags konkurren- ce med det øvrige nordiske samarbejde i det hele taget, og det er jo helt rig- tigt, men i det nordiske samarbejde har man i mange tilfælde diskuteret samar- bejdet i Vestnorden, jeg kan sige at for kulturudvalget i Nordisk Råd, så kom- mer det meget ofte op, og tanken om specielt vestnordisk kultursamarbejde, har været drøftet der, og der findes en stor forståelse tror jeg, i det mindste ind- enfor kulturudvalget for problemerne med samarbejde i disse udkantsområder. Jeg kan nævne ungdomssamarbejdet jeg kan nævne idrætssamarbejdet, alt det- te samarbejde er jo af den slags, at rejser er forudsætningen for samarbejdet og rejser koster mange penge. Vi har ikke fået alle de penge til dette som vi be- høver og som vi har ønsket, men vi må fortsat presse på for forståelsen af at uden rejser, som koster så mange penge, bliver der ikke noget samarbejde imel- lem os.

Man har her i generaldebatten allerede nævnt ganske mange områder både hvor vi har problemer som vi i fællesskab kan løse og hvor vi kan forbedre vort samarbejde. Jeg vil gerne komme lidt nærmere ind på nogle af disse.

På Nordisk Råds session i Reykjavik i marts nævnte jeg i generaldebatten den nye type af det som jeg vil kalde økonomiske terrorister, som nu rejser rundt i verden med masser af penge og truer os her i Norden. - Vi ved alle at disse store mennesker, mest fra USA og Kontinentet siger - hvis I på Færøerne, Island og Grønland ikke gør akkurat som vi siger, så skal vi se til, at ingen kø- ber jeres produkter - om det er fisk, sæl eller hval eller at ingen mennesker fra vore lande, eller så få som muligt benytter det islandske flyselskab, Iceland Air eller rejser til jeres lande som turister.

Disse mennesker har fortalt en masse løgn om os. En tanke må vi også have klar, at det slet ikke er udelukket, at når de har nået deres mål hvis de gør det, med visse ressource typer, vil de måske vende sig imod vor udnyttelse af fiske- stammerne. En talsmand for Greenpeace var i nyhederne på det islandske fjern- syn og efter hans ord at dømme, så var det ikke helt udelukket, at de ville slå sig på noget andet, som måske er endnu vigtigere for os. I min tale i Nordisk

Råd, så foreslog jeg at vi i Vestnorden muligvis i samarbejde med andre, så som i Nordnorge og Canada at vi varetager vore vitale interesser på disse områder, og begynder et aktivt informationssamarbejde for at se til at folk i verden, specielt i de vestlige lande får sandheden at vide om livet her i Nord.

Den tanke er blevet nævnt af Otto Steenholdt og eventuelt flere i den her generaldebat. Vi må fortælle folk, at for at leve i disse områder, så må vi udnytte de ressourcer som findes her. Jeg tror meget stærkt, at vi må samarbejde for at informere om disse vigtige fakta for vore interesser på dette områder. Som de fleste ved, så har Island besluttet at udføre vidtomfattende videnskabelig undersøgelse af hvalstammerne ved Island.

Det er ikke noget nyt, det har vi gjort i mange år, men vi vil gerne vide mere og undersøge stammerne nærmere og endnu bedre blandt andet med hensyn til det forbud på hvalfangst, som den internationale Hvalfangstkommission har indledt. Dette videnskabelige projekt medfører en begrænset fangst af hval. Det har ekstremisterne gået meget hårdt imod, og personligt tror jeg, at dette undersøgelsesprojekt er meget vigtigt for os alle, og derfor er det min personlige mening, at det skulle være meget positivt, hvis der kom en positiv udtalelse fra dette møde om det her. Men det er muligt, at man har andre meninger om det.

Jogvan Sundstein nævnte et forslag fra en islænding i Europarådet om laksefiskeri - forslaget er dog ikke så stærkt, at det handler om et totalforbud, der siger at man skal arbejde mod et forbud. Forslaget, som jeg så for første gang for et par timer siden, siger også, de fiskere der lider skade, hvis det gennemgøres skal have erstatning. Det forslag som han nævnte har slet ikke været meget diskuteret i Island, det blev jo kun vedtaget i et udkast i Europarådet 5. juli, og der har været skrevet meget lidt om det, men det er jo faktum, at laksefiskeriet har været meget, stærkt kritiseret i Island, i mange år, det er ikke nogen ny sag, og det ved vi alle. Laksefiskeri i elvene er en vigtig næringsgren i Island og dette her er ingen ny sag, men det er et af disse problemer, som vi må se til at drøfte nærmere her, og finde frem til løsninger på. Jeg tror det var i radioen her tidligere i dag, at man i Skjoldungen området har fanget 3 laks med mærker i, og et af mærkerne var fra Island, og jeg er ikke særlig sikker på, at alle mine landsmænd bliver særlig glade når de hører det, men det er altså problemer som vi lever med og det er problem, som vi i al fredsomhed må løse. Det er sikkert at vi kan, ingen tvivl.

Mange andre områder har man nævnt her, og måske kan man senere i denne her generaldebat komme ind på det. Som gammel journalist både på en avis og i 11-12 år ved TV - så vil jeg gerne sige lidt om nyhedsudveksling og nyhedsformidlingen mellem vore lande. Det er meget sjældent i Island i Radio og TV i det mindste, at man hører nyheder fra Færøerne og Grønland. Jeg ved ikke hvordan det er i de andre lande, men jeg kender situationen godt i Island det

er sørgeligt sjældent, at man får nyheder fra disse 2 naboer og det er ikke mange gange, at man ser TV programmer fra Færøerne og Grønland, med ny teknik er fjernsynsprogrammer nu meget, meget lettere at lave end de var før i tiden, hvor man kun kunne bruge film, og den nye satellitteknik åbner interessante perspektiver for os her i Vestnorden.

De nordiske lande har et samarbejde på TV området indenfor Nordvisionen, men jeg ved ikke hvor aktive Færøerne og Grønland er i det samarbejde. Jeg tror faktisk, at der er en meget indirekte deltagelse, måske ikke nogen overhovedet. Jeg tror det var en ide, om vi kunne udveksle radio- og TV programmer som handler om vort erhvervsliv og vor natur mellem vore 3 lande. Det tror jeg ikke behøver at koste store penge, og det tror jeg ikke skulle være så svært at gennemføre, jeg tror der findes en vis interesse i alle landene, og det er bare at gennemføre det.

Nu er det sådan, at der findes visse punkter til forslag i det materiale som vi har fået, men der findes faktisk ingen konkrete helt udskrivne forslag. Så derfor vil jeg gerne foreslå til præsidenten her, om det ikke var en ide, om vi nedsætter en arbejdsgruppe, måske med 2 fra hvert land, som kunne udarbejde konkrete forslag, om de sager som vi kan enes om nu, så vi kan lade høre lidt fra os nu efter dette første stiftende møde. Mange har nævnt udnyttelserne af fiskestammerne, disse stammer som vi har fælles, Agnar Nielsen nævnte loddefisken. Det er jo et problem, som vi ikke løser her, men det er et problem som det er sundt at tale om her, det er jeg helt enig i. Vi må udnytte disse ressourcer til gavn for os alle, og vi må komme overens om hvordan vi skal gøre det.

Til sidst vil jeg gerne sige, at dette møde her i Nuuk, er jo ikke nogen begyndelse på vort samarbejde, men nu skal samarbejdet jo formaliseres og jeg tror at dette møde bliver en meget vigtig milepæl i et allerede eksisterende venskab og samråd som jeg tror og ved, at vi alle vil styrke, og det handler jo om vore livs vitale økonomiske og ikke mindst kulturelle interesser.

Asbjørn Joensen: (FL)

Hr. Formand, må jeg indledningsvist takke for den store gæstfrihed vi har mødt her i Nuuk. Næst vil jeg sige, at selv den største pessimist, efter at have hørt de her glimrende indlæg går hjem med en bestemt opfattelse af, at det her samarbejde, det kan ikke blive andet end en succes. Jeg synes man har udtrykt sig klart, man har vist en vældig interesse, og jeg må sige, at den skepsis som jeg måske havde da jeg kom, for ligesom at få et ståsted med hensyn til det her samarbejde, den er simpelthen forsvundet.

En påstod, at man næsten sad med tårer i øjnene da man fik historien bag dette her fællesskab, og sådan skal det sikkert også være på en fødselsdag, det er der ingen tvivl om.

Men det jeg har siddet og tænkt på, nu jeg har hørt alle disse indlæg, det er at nu må vi også passe på, at vi ikke projekterer dette samarbejde ihjel. Når jeg siger projekterer det ihjel, det skal forstås sådan, at vi ikke skal kaste os ud i opgaver som faktisk er uløselige måske af økonomiske årsager, og hermed måske skabe et dødvande som gør, at vi måske ikke får udrettet en stor del af de nyttige ting, som vi ellers kunne tale os tilrette om uden den store kapital.

Mange af jer har i talerne her henført til Nordisk Råd og det er vel kun forståeligt, når man måske har en permanent plads i Nordisk Råd, man ved hvad der foregår der og har sikkert også en stor mulighed for at give os et indtryk af hvordan vi eventuelt skal kunne kombinere disse to ting. Selvom de ikke helt hører sammen så tror jeg at fællesskabet her står stærkere som en enhed i Nordisk Råd, end hver for sig. Vi fik en hel del punkter udleveret fra vores formand inden vi kom her til mødet. Der er sikkert glimrende ting, som er værd at bygge på. Der var en ting jeg hæftede mig ved, at det var de her gensidige besøg han havde skrevet op. Jeg tror at det er noget af vort bedste PR arbejde, det er disse her gensidige besøg, fordi det er af stor betydning for os ud ad til at give befolkningen i disse her lande et indtryk af, hvad der er vi sidder og arbejder med, at det ikke bare er sådan en kaffeklub, et sted hvor vi mødes en gang om året, og ellers hygger os. Det kan det nemt blive til ude i befolkningen, hvis ikke man laver et godt stykke PR arbejde for ligesom at stadfæste, at dette er noget vi kan bygge på, dette her er et fornuftigt samarbejde, disse her ting har vi tilfælles, og jeg mener, at netop den slags ting som har fantastisk betydning efter min opfattelse hvis det her skal blive en succes. Det koster ikke mange penge, og det bør vi ofre de få kroner på.

Der er nævnt her noget med kultur, og det er sikkert noget som man altid kan få svejset forskellige forståelser sammen om, det er lige som en fællesnævner, hvis man skal have noget op at stå.

Jeg kan huske, jeg mener det var i 73, der blev der lavet sådant et lille fond, der havde vi medlemmer fra Grønland på besøg, og jeg tør ikke nævne beløbet, det var nemlig så lille, at det fuldstændig svarer til det omdømme vor landskasse har i øjeblikket. Men det gjorde man altså den gang, og man havde forudset den mulighed, jeg har bare ikke set, at man har bygget på den fond, som man startede dengang. Det var med interesse jeg hørte, jeg mener det var Preben Lange, der udtalte sig noget om uddannelserne og jeg kan godt tænke mig, at det i hvert fald er et område vi skal grave lidt i.

For mit vedkommende er det måske mest erhvervsuddannelserne der har den store interesse, men vi sidder i øjeblikket hjemme i et udvalg, og prøver på at lave et udkast til uddannelser for de 16-19 årige, prøver f.eks. på at lave en vis kombination imellem HF uddannelserne og gymnasieuddannelsen, sådan at man så længe som muligt kan beholde ungdomme hjemme, og at man evt. med et supplement på et år, kan tage en gymnasieuddannelse, hvis man har brug for

det. Men ellers er vort skolemønster jo forkvaklet, vi har jo en del skoler, der er helt danske, nogle der er 80% danske, nogle der slet ikke er danske, det giver selvfølgelig også problemer. Men erhvervsuddannelsesmæssigt, så kører vi hvad angår håndværker uddannelserne fuldstændig efter det danske mønster.

Nu kan jeg ikke lade være med at give udtryk for, at netop, det at disse her uddannelser er 80% danske, og ikke har spor med den færøske landspolitiker at gøre, fordi han skal ikke investere en krone i det, det har givet ham en dejlig sovepude at ligge på og derfor interesser man sig ikke ret meget for det område. Det er kedeligt, fordi jeg mener, at vi der måske går glip af store ressourcer. Jeg tænker på alt det vi selv kunne fremstille, producere, det bliver forsømt på basis af det der.

Der stod også noget om, i det her notat fra formanden, med hensyn til vore fiskeprodukter evt. var det nok salgsapparat han tænkte på og jeg tror at hvis man skal ud i periferien, se de store ting i det her samarbejde, så må netop resourcestyring, kvalitetsstyring og så en automatisk økonomisk vinding have en god plads i det arbejde der bliver udført her i denne forsamling. Tak for det.

Jens Geisler: (GL)

(Jens Geisler forelagde først sit indlæg på grønlandsk, dernæst på dansk).

Hr. formand, kære nordatlantiske kolleger, ligesom de forrige talere anser jeg dannelsen af et nordatlantisk samarbejdsråd som et betydningsfuldt vendepunkt i vor historie. At det grønlandske, islandske og færøske folk nødvendigvis må samarbejde, har været kendt i adskillige år, men forudsætningerne for et formaliseret samarbejde, har ikke været gunstige specielt i forhold til vort lands relationer i forhold til andre lande. Jeg husker vor studentertid under Islands heroiske kamp mod imperialisternes sidste forsøg på overgreb på de nordatlantiske nationer. På baggrund af torskekrigen, dannede de unge islændinge færinger, nordmænd og grønlandere en komite i København under navnet »Komiteen for bevarelsen af fiskebestanden i Nordatlanten«. 50 sømils kravet var udgangspunktet for et frugtbart samarbejde i adskillige år. Vi var med til at arrangere fiskemøder i Oslo og i Klaksvig, som en af frontkæmpere for Nordatlantisk samarbejde, er jeg som sagt glad og nærmest rørt over at samarbejdet indledes mellem parlamenterne. Men som Erlendur Patursson siger, det er meget vigtigt, at samarbejde også sker på folkelig basis, at vore folk får mulighed for at træffe hinanden og får mulighed for at lære af hindanden eller hverandre. Der er allerede sagt mange fornuftige ord om på hvilke områder vi kan samarbejde så det skal jeg ikke gentage her, men en ting er helt sikkert, at industrinationernes grådige udpining af naturen har været og stadig er et stort problem, som vi i fællesskab skal bekæmpe for at overleve og for at give vore efterkommere en nogenlunde rimelig tilværelse.

Jogvan Sundstein nævnte fredsarbejdet som et naturligt samarbejdsemne. Jeg finder det meget vigtigt at vi erkender vort medansvar for at skabe fred på jorden, som er forudsætningen for, at kunne skabe tålelige vilkår for menneskeheden. Jeg har allerede fået impulser ved vore få dages samvær af færing og islændinge, det er nogle ideer, som vi kan bruge heroppe.

Til slut vil jeg nævne en ting, som færing også har stor interesse i nemlig ejendomsretsspørgsmålet. Vi sidder jo i en besynderlig situation stadigvæk, nemlig at vi ikke har fuld råderet eller bestemmelsesret over undergrunden og ressourcerne.

Jeg håber vi kan støtte hinanden i dette så vitale spørgsmål. Fortsat godt møde, - og det er første gang jeg har talt dansk fra den her talerstol.

Jens Lyberth: (GL)

Tak til Jens Geisler, da vi ikke har så megen tid og vi har mange ting at diskutere, så jeg håber at Jens Geisler efter at have markeret sig fremover vil benytte sig af sit udmærkede dansk, det tror jeg forsamlingen kan forstå, næste taler er:

Steingrímur J. Sigfússon: (IA)

Hr. Præsident, ærede deltagere og venner. Jeg vil gerne begynde med at sige, at det er en stor glæde for mig at være her i Nuuk og deltage i vores møde her. Det er faktisk ikke på dette tidspunkt ærlig meget jeg vil sige, jeg synes godt om den tekst til charter om samarbejde som vi har for os, jeg synes måske, at i den tekst kunne man sige lidt stærkere eller lidt mere om betydningen af samarbejdet mellem disse lande på grund af de lige samfundstyper og livsmåder som vi har i disse lande, der er grundlagt på jagt eller landbrug. Jeg mener altså at bevarelsen og udviklingen af disse fælles områder må være af fælles interesse for landene.

Der finder nu en kraftig diskussion sted i Island om det vi kalder bygde politik og synes at dette samarbejde også i fremtiden dreje sig meget om bygdepolitik, hvis I ikke forstår hvad jeg mener, så er det faktisk at man skal bygge i hele landet og man skal bevare livsmønstrene, som de har været. Det er hvad vi i Island kalder bygdepolitik. Jeg stammer selv fra et område på nord-øst kysten af Island, hvor der næsten ikke bor nogen udover bønder og fiskere. Der har vi den slags kommuner som jeg tror mere ligner de der findes i Grønland og Færøerne, end de ligner de største kommuner i Island. Altså jeg mener at Thorsø, det er vort islandske Thorsø, ligner i mange sammenhænge mere Kulusuk eller lignende steder, end de ligner Reykjavik. Vi har også her i dette nordiske område mange geologiske og fysiske omstændigheder som vi har tilfælles. På trods af at Grønland er et af de ældste lande i verden og Island en af de yngste, er

det de samme fysiske kræfter, ikke mindst frost og is, og det er jo først og fremmest is, frost og vand, som har sat sit mærke på ansigtet af de nordiske lande. Det er på grund af disse fælles træk, at f.eks. Grønland med sin 2-3 millioner år gamle bjergarter kan se ud som nogle steder i Island, som kun er nogle få hundrede tusind år gamle.

Jeg håber det er tilgivet, at jeg siger noget om det her, for jeg er specielt interesseret i geologi.

Jeg vil gerne anbringe en venlig hilsen til denne her sammenkomst fra Stefan Jonsson, det er faktisk sådan, at han er min forgænger i islandsk politik, jeg er altså hans arvtager i det nordlige område og vi har mange gange talt om det her vestnordiske samarbejde, hvilket han var meget interesseret i.

Jeg er sikker på, at det vil være en stor glæde for ham at høre, at dette samarbejde nu skal fastsættes.

Der er to sager der har været nævnt her, jeg vil gerne sige, at jeg håber de i fremtiden kraftigt kan tages op her. Det er fredspolitik, atomvåbenfri zone og den slags, og også forureningsproblematikken, som jeg personligt synes kunne være et stort og hurtigt kommende problem i de nordiske områder, for naturen her, synes for mig at være særlig sensibel overfor disse problemer.

Jeg synes også godt om, at vi skal være ærlige og erkende at der findes forskellige interesser og forskellige synspunkter blandt vore fælles interesser trods vores venskab. Men er det ikke netop sådan, at vores samarbejde etableres fordi vi har vilje til at løse disse sager i fred og ikke med muskelkraft. Men jeg tror også, at vi den gang må huske, at det er vort første møde, på formelt rådsniveau, og jeg synes det kunne være klogt, at fastsætte dette samarbejde før vi starter med at diskutere de mere sensitive sager. Nu siger jeg denne gang ikke mere, kun en ting til, det er, at det vigtigste af alt er viljen til samarbejde, jeg tror at viljen, den er meget meget vigtigere end noget papir, hvad angår viljen, er jeg allerede optimistisk efter vor weekend sammen her i Nuuk.

Tak.

Tordur Nicolassen: (FL)

Hr. Formand og ærede forsamling, det var en stor glæde efter 16 års pause, at få mulighed for igen at sætte mine fødder på Grønlandsk jord. Jeg vil i denne forbindelse om end lidt forsinket bruge denne anledning, til at lykønske jeg her på Grønland med for det første, jeres udmeldelse af EEC og for det andet med jeres nye flag. Dagen i dag er en historisk dag i nordisk sammenhæng og jeg betvivler ikke at vi alle har forventninger til det et vestnordisk samarbejde kan resultere i.

Som før sagt i dag, har vi forudsætninger på mange fælles områder og dette skulle i sig selv være medvirkende til samarbejdets udbytte.

Der er et ord der siger »ingen lever i sig selv, og ingen dør i sig selv« der vil altid være andre involveret. Dette kan utvivlsomt i denne sammenhæng hvad et sådant samarbejde angår bruges for at understrege, at vi Grønland, Island og Færøerne i mange henseender allerede drager nytte af hinandens eksistens til trods for, at forudsætningerne for egen eksistens er og har været forskellige. Under denne debat er mange ting omtalt, blandt andet var det Rådsmedlem Jogvan Sundstein, der omtalte en forestående konference i København angående Norden, som en atomvåbenfri zone.

Fredsspørgsmålet er i høj grad noget, som har været meget fremme og det af gode grunde, da vi konstaterer det vanvittige våbenkapløb mellem nationerne specielt mellem øst og vest landene. Dog må man konstatere, at fredsspørgsmålet er kommet på et sidespor, da det fra mange instanser i Norden, tilsyneladende er kommet til den konklusion, at pro-fred er lig med anti-nato.

Det var det ærede rådsmedlem Preben Lange der i sit indlæg blandt andet understregede betydningen af at satse på ungdommen, og dette gav mig stof til eftertanke hvad familiepoltiske aspekter angår. Jeg tror ikke det er ved siden af at sige, at i nutidens industrialiserede samfund står familien sin prøve, familien, som er det grundlæggende element i samfundet, som har været det grundlæggende element, som stadig er det, og formodentlig også bliver det i fremtiden.

I denne sammenhæng er det jeg vil stille det spørgsmål om man ikke også i det her foreliggende samarbejde, bortset fra alle andre områder som har været nævnt kan spørge sig selv, om vi ikke også på det sociale område har noget at samarbejde om? I hvert fald tror jeg, at vi har fælles problemer på det område, og jeg tror også, at vi er i den situation, at vi indenfor den sociale sektor har noget at lære af hinanden. Et socialt problem som går sin gang, ikke kun her i Norden, men over hele den vestlige verden, ja, måske over hele verden er det øgede brug eller misbrug af euforiserende stoffer.

Man har haft mange forslag og mange meninger om, hvordan et sådan problem kunne løses. Jeg har ingen patentløsninger her, men jeg tror, at også på dette område kunne man snakke sammen. Dog skal det tilføjes, at man fra færøsk side over finansloven har stiftet et fond til bekæmpelse af alkohol misbrug til oplysning og forebyggelse.

Det var ærede rådsmedlem Otto Steenholdt der i sit indlæg ganske svagt gjorde opmærksom på mistænksomhedsbegrebet i et forestående samarbejde. Forstår jeg ham rigtigt, så er jeg enig med ham i dette, da det jo er nærliggende for alle i første omgang mere eller mindre, at tænke på sig selv og sine. Jeg selv tror, og utvivlsomt gør vi alle, på et gunstigt vestnordisk samarbejde fremover. Men det er klart, at der for alle vil være en vis pris at betale. En pris der blandt andet kan bestå i, at vi afviser andre udenforstående da disses interesser på en eller anden måde kolliderer med grundlæggende elementer i dette vestnordiske samarbejde.

Peter Ostermann: (GL)

Hr. Formand, ærede rådsmedlemmer.

Ved etableringen af dette samarbejdsråd som vi alle har meget store, forhåbninger til, skal jeg nævne, at der allerede igennem længere tid har eksisteret en form for et mini vestnordisk samarbejde, det er vort samarbejde med Island. Vi har i mange år haft et meget godt samarbejde med hensyn til udbygning og udvikling af fåreavl i Sydgrønland.

Jeg vil derfor benytte denne lejlighed til at rette en hjertelig tak til det Islandske Alting, som aktivt har deltaget og fortsat deltager i forbindelse med udbygningen af den grønlandske fåreavl. Med hensyn til fiskeriet, der har Færøerne også haft, jeg tør godt sige den grundliggende betydning for det fiskeri, som vi kender i dag her i Grønland. Jeg vil påstå at det var færingerne, der lagde grundlaget for det moderne grønlandske fiskeri, og derfor vil jeg også rette en hjertelig tak til det Færøske Lagting for det og for den fortsatte deltagelse i udbygningen af det grønlandske fiskerierhverv. Her tænker jeg specielt på Nordafar hvor der fortsat er, måske i gåseøjne et godt samarbejde, men et samarbejde, som jeg mener bør forbedres og udvikles.

Jeg fremdrager disse to eksempler for at understrege, at vi har alle gode grunde til et godt samarbejde. Derfor er jeg ikke bange eller nervøs for fremtiden fordi vi i samarbejde med hinanden allerede for mange år siden har lagt grundlaget for det samarbejde, som nu skal formaliseres.

Samarbejde med Island eksisterer også allerede indenfor turismen, idet det islandske flyselskab Iceland-Air beflyver Narsarsuaq i sommermånederne. Og på den måde bidrager til en nær forbindelse mellem Sydgrønland og Island. Dette har betydet meget for en større forståelse, en forståelse som er helt nødvendig, hvis der skal etableres et samarbejde i bredere format, jeg er derfor helt enig i de betragtninger der er kommet frem om, bedre og billigere forbindelse mellem os. Bedre forbindelser mellem os, vil betyde et godt samarbejde, det kan vi ikke komme udenom.

Med hensyn til turisme, så er det mig bekendt kun et islandsk flyselskab, der betjener Østgrønland, nærmere betegnet Ammassalik. Jeg er sikker på at den forbindelse betyder meget for Østgrønland, som i mange situationer, føler sig meget fjernt måske forfordelt med hensyn til Vestgrønland. Jeg tænker også her på den landingsbane som er ved at blive etableret ved Scoresbysund. Jeg tror, der er alle mulige gode grunde til at ønske at den forbindelse som islændingene har skabt med Østgrønland ved at beflyve Kulusuk, kan blive udviklet til også at omfatte Scoresbysund området. Disse forbindelser vil betyde meget, for de bestræbelser for at få omverdenen til at forstå de livsbetingelser, som vore fangere lever under. For at omverdenen kan forstå deres livsbetingelser, så er det altså nødvendigt, at man har gode forbindelser.

Selvom der i den forbindelse kan være mange ting man kan komme ind på

og diskutere, så er der et område, som jeg særlig har hæftet mig ved og det er energiområdet. Vi lever i et land, med udtømmelige vand og energi ressourcer, men alligevel frembringer vi hele vort energiforbrug ved hjælp af olie, en sart substans, der er meget dyr, men som vi selvfølgelig også håber at være i besiddelse af heroppe.

Island har en meget rig erfaring med hensyn til vandkraft og jeg er bekendt med, at Færøerne har stor erfaring med hensyn til fremstilling af vindmøller. Jeg er sikker på, at et nært samarbejde indenfor disse områder i fremtiden vil betyde bedre og billigere energiforsyning heroppe, specielt i byggerne, som i dag har en meget hård kamp for deres eksistens, specielt eller primært på grund af de meget høje energipriser, fordi al energiforsyning i byggerne også foregår ved dieseldrevne maskiner.

Jeg er helt enig i de betragtninger som Tordur Niclasen kom frem med med hensyn til spiritus og narkotiske stoffer. Vi taler om bedre forbindelser mellem vore lande, bedre uddannelse af vore unge og større oplysning inden for mange ting, men det er som om, at vi er ved at glemme, at der opstår forbindelser der er af negativ retning med hensyn til spiritus og narkotika. Vi plejer jo at sige, at vi er langt mod nord i nærheden af Nordpolen langt fra den øvrige verden, som producerer og frembringer den slags giftstoffer. Men giftstofferne kan siges at være alt ødelæggende for den ungdom, som vi baserer vort samarbejde på, en ungdom som uden tvivl vil nyde godt af det samarbejde, som vi er ved at etablere nu. Derfor må det være på sin plads, og rigtigt at kræve, at vi også samarbejder specielt indenfor oplysningsområdet vedrørende narkotikamisbrug og de skader som sådant et misbrug medfører.

Jeg ville være meget interesseret i at høre nærmere om, hvilke muligheder der er for et sådant samarbejde indenfor narkotiske problemer.

Jeg er sikker på, at vi har alle mulige gode grunde til et godt samarbejde fremover, vel at mærke hvis vi forstår at prioritere og financiere de forskellige opgaver de vil dukke op i fremtiden.

Jens Lyberth: (GL)

Der er 4 talere tilbage på talerlisten, men vi har også en lille kaffepause, således at vi i præsidiet kan få drøftet det forslag, der ligger til nedsættelse af arbejdsgruppe. Det vil vi vende tilbage til efter kaffepausen, der varer til tyve minutter over tre.

— — —

Mødet fortsætter. Jeg skal før jeg giver ordet videre meddele, at vi har mulighed for at fortsætte mødet til 16.15, der skal vi også slutte for i dag. Næste taler er Stefan Benediktsson.

Stefan Benediktsson: (IA)

Kære venner jeg vil benytte lejligheden og begynde med at fremføre en hjertelig tak til vore værtter for den varme modtagelse vi har haft i disse dage i Nuuk. For knap 30 år siden, var jeg med en fisketrawler som fiskede i disse vande her på vestkysten, vi lavede saltfisk. Vi fik ikke lov til at gå i land på kysten, fordi skipperen frygtede at vi ville foretrække grønlandsk gæstfrihed, fremfor hyren på trawleren - i dag kan jeg se af egen erfaring, at han havde ret.

Nu står vi naboer og forbereder os fælles på en rejse ind i fremtiden. Vist har vi længe rejst sammen i tiderne, men nu skal denne rejse blive til en planlagt ekspedition med indhold og formål. Jeg tror det er vigtigt at vi hver for sig gør os et billede af til hvilket formål vi vil og må samarbejde. Jeg tror at det dybest set drejer sig om at bevare vor selvstændige kultur, det er den største værdi for os alle at bevare, og denne værdi er vi alle parate til at kæmpe for, og sammen kæmper vi bedre end hver for sig.

Vi har ret mange problemer at kæmpe med, vi har mange fælles problemer at kæmpe med, problemer som for en stor del beror på at vi er så få, særlig i forhold til de store områder som vi bor i. Skal det være muligt for vor kultur at overleve, skal vi sikre vores produktion og handel. Jeg tror at hvis vi kan og vil arrangere arbejdet, som ligger foran os, så skal vi først begynde med at forøge vor gensidige kommunikation d.v.s. trafik, radio, TV og telefon. Siden skal vi åbne et samarbejde på undervisningsområdet og med disse 2 forudsætninger tror jeg at andre ting kommer mere af sig selv, for folk som er i god kontakt, og folk som har en lignende undervisningsbaggrund, for sådanne er det en selvfølgelighed at arbejde sammen på andre områder. Tak.

Thomas Arabo: (FL)

Hr. Formand, ærede forsamling.

Vi er samlet her i dag for at stadfæste det nordiske samarbejde. Man må jo se i øjnene at der findes en masse samarbejde i det vestnordiske område, så det vi starter på i dag, er bare en forbedring af dette.

Jeg tror at vi vil komme til at styrke blandt andet det arbejde som foregår indenfor Nordisk Råd.

Blandt andet kan jeg sige, at der har været et betydeligt arbejde med et projekt, som vi kalder grænsregional projektet, som er geografisk afgrænset, men ikke fagligt afgrænset. Det har stået på siden 1981, og indenfor disse projekter har man de sidste år financieret et ret kraftigt samarbejde.

De projekter som man støtter i Vestnorden projektet er til dels fuldt støttede projekter hvor man betaler et indskud til projektet over 3 år, og dels det at man samarbejder ved at levere ekspertise fra det ene område til det andet. Skal man tage nogle eksempler på, hvad der er gennemført, så har man i flere tilfælde fi-

nancieret laksekækkeri på Island og Færøerne. Man har betalt for udsætning af lakseyngel på Østisland, for at finde ud af hvordan laksen færdes i de islandske og færøske områder.

Man har også støttet projekter, hvor man prøver at udnytte indseerne på Island til kommercielt fiskeri og af andre ting, har man fremstillet en islandsk-færøsk læsebog, så vi kan lære islandsk i de færøske skoler manuskriptet er klart og vi regner med at bogen er færdig til efteråret. Sammen med Grønland har vi også lavet flere projekter, blandt andet har vi grønlandske unge udstationeret i fiskeindustrien på Færøerne, vi havde en sidste år, og nu for øjeblikket er der kommet en til, så vi overfører know-how til det grønlandske fiskeri fra det færøske område. Man financerede også sidste år noget man kalder for Greenland Scallops, scallops det er kammuslinge fiskeri, hvor vi brugte islandsk og færøsk ekspertise, og også islandske færøske kaptajner og biologer. Der foregår således et meget tæt samarbejde.

Indenfor transportsektoren har man oprettet en direkt skibsforbindelse mellem Østisland og Færøerne op til Trondheim og Ålesund mod nord.

Det er en kolossal hindring for handelen mellem Grønland og de to øvrige lande at al transport til Grønland må foregå over Aalborg, sådan at bare en lille ting, som skal sendes fra Island, den skal ned til Aalborg og blive omlastet for at komme til Grønland. Det håber vi i fremtiden at der bliver fundet en løsning på, sådan at handelsforbindelserne kan blive bedre.

I år har man på Nordisk Råds session i Reykjavik vedtaget, at man vil udvide dette samarbejde, man vil styrke det, man vil komme flere penge i det samarbejde, og budgetterne kommer i 86 til at være på ca. 3 mill. nkr. som bliver betalt i direkte støtte.

Af ting der skal arbejdes med næste år, har vi turistkoordination som vi kalder det, hvor vi har ansat en turist rådgiver på Østisland, som skal arbejde med islandsk og færøsk turisme. Det er senere meningen at det skal udvides til også at omfatte Grønland.

Der er også det indenskærs og havgående linefiskeri ved Grønland, der har man bevilget 550.000 nkr. i 86 skal vi så begynde på en udvikling der.

Der har flere gange været talt om væksthuse og mikrovandkraft-anlæg, det er der bevilget midler til, så vi kan køre projekt næste år i Sydgrønland.

Der er selvfølgelig også andre ting, blandt andet Vest-Norden fonden - det er sådan, at de midler man støtter med fra Vestnorden projektet det er forholdsvis små midler, og man har jo set, at der har været et behov for at tilføje midler på flere millioner, og det er derfor man har taget initiativ til stiftelse af Vestnorden Fondens som skal kunne give støtte og lån til foretagender i hele området.

Jeg regner selv med at denne parlamentariske gruppe som har sit første møde i dag kommer til at få en enorm betydning for Vestnorden samarbejdet og Vestnorden projektet, som sandsynligvis vil blive meget, meget forstærket på grund af det initiativ som vi har taget i dag.

Fridjon Thordarson (IA)

Hr. Præsident, ærede forsamling, kære nordiske venner.

Hjertelig tak for den varme gæstfrihed i Grønland. Jeg behøver ikke at holde en lang tale men da jeg forstår at alle eller næsten alle medlemmer ved dette møde har sat deres navn på talerlisten, så vil jeg gerne have lov at sige et par ord ved denne lejlighed i general debatten.

Først og fremmest vil jeg bringe denne forsamling en hjertelig hilsen og gode ønsker fra mit parti i Island som er Selvstændighedspartiet. Også en personlig hilsen fra Petur Sigurdsson, et medlem af Islands Alting, som mange af jer kender, han kunne ikke komme denne gang.

Ligesom mange andre talere vil jeg sige, at det er med stor glæde og stolthed at jeg deltager i oprettelsen af Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd og i diskussionen af de principper for det parlamentariske samarbejde mellem Færøerne, Island og Grønland. Mange af os har længe været medlemmer af Nordisk Råd og det nordiske samarbejde, og vi mener selvfølgelig at det samarbejde skal sammenholdes og fremmes ligesom hidtil, men der findes så mange sagsområder, som især er af betydning for os på Færøerne, Island og Grønland, som gør det helt nødvendigt for os at tale sammen og diskutere problemerne.

Men forbindelsen mellem vore lande, har ikke været så stærk gennem årene som den skulle have været.

Jeg har f.eks. været i islandsk politik i over 20-30 år og har rejst i 20 eller 30 lande i verden i tidens løb. Men jeg har kun været på Færøerne 1 gang, og det er rigtigt som Eidur Gudnason sagde i sin tale, at vi som tager del i dette møde fra Islands Alting alle er i Grønland for første gang.

Hr. Formand, ved denne lejlighed skal jeg ikke indgå i nogen lang diskussion om kultur, økonomi trafik m.m., men kun nævne fiskeriet. Vi siger gerne i Island, at halvdelen af vort fædreland er havet, det samme tror jeg gælder for vore venner på Færøerne og i Grønland. Derfor har vi alle stor interesse i havets ressourcer, hvalfangst, lodden, laksefiskeriet o.s.v. Disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi og fremtidige udvikling.

Til slut, lad os da tage vort samarbejde op til held og lykke for Vestnordens fremtid. Tak.

Jens Lyberth (GL)

Den sidste taler på talerlisten er Erlendur Patursson, Færøerne.

Erlendur Patursson: (FL)

Hr. Formand, vort arbejde er ved at tage sin begyndelse. Vi har mange grunde,

og mange argumenter for dette samarbejde. Vi er i hovedtræk enige om dette samarbejde, både om form og om indhold. Dette samarbejde bør være et dynamisk samarbejde, vi skal være initiativtagere og igangsættere. Uden på nogen måde at være uartig vil jeg sige, at dette råd bliver en tand mere diplomatisk og mindre bureaukratisk end Nordisk Råd.

Vi har tiden for os, og vi må gøre os klart, at vi ikke kan gøre alt på en gang i dag og i morgen.

Vi har viljen til samarbejde, og det er som Eidur pegede på faktisk det vigtigste i dette. Lad os da vise vore folk, at vi har denne vilje, og at vi igennem vores parlamentariske råd har en nøgle til løsning af de mange fælles spørgsmål, som er aktuelle i dag og de som senere vil dukke op.

Jeg forstår på formanden, at vi, inden vi skilles i morgen, skal komme med en fælles udtalelse fra dette møde, hvor man i hovedtræk opridser samarbejdets formål og intentioner, med henvisning til hovedpunkterne i aftaleteksten især i præambelen, og hvor man også nævner nogle af de vigtigste sager, som vi har drøftet på dette møde. Desuden vil der fremkomme enkelte forslag til behandling og jeg har selv tre her i lommen. Et spørgsmål som her har været berørt af flere talere og som jeg også til slut vil sige nogle få ord om, er spørgsmålet om Norden som atomvåbenfri zone.

Der skal som oplyst holdes en konference på højeste plan i slutningen af november måned. Der vil dette spørgsmål, som har været diskuteret igennem flere år i Norden, siden den finske præsident Kekkonen fremsatte denne tanke blive drøftet. Vi kender alle sammen den færøske og grønlandske vedtagelse, hvori vi erklærer henholdsvis Grønland og Færøerne som atomvåbenfri zone. Jeg vil her sige det på denne måde, at såfremt der er bred tilslutning, så vil jeg foreslå at vi tager en positiv stilling til den nordiske atomvåbenfri zone, og at vi især lægger vægt på, at denne zone skal omfatte hele Norden. Nu er der kommet et nyt begreb, og det er fastlandsnorden og der er tanker om, at denne atomvåbenfri zone, hvis den skal etableres, bare skal omfatte fastlandsnorden, d.v.s. Finland, Sverige, Norge og Danmark, medens ø-norden Island, Grønland og Færøerne skal holdes uden for. Hvad vi så tænker eller ikke tænker om dette spørgsmål, vi kan have vore forskellige opfattelser af det spørgsmål, og det ved jeg vi har, men jeg vil mene, at vi i hvert tilfælde må være enige om, at slutte op om den tanke, at såfremt der skal oprettes en atomvåbenfri zone, så skal det opfatte hele Norden, også vore lande.

Jens Lyberth: (GL)

Derefter skal jeg meddele, at vi er enige om, at der ikke skal laves nogen konklusion på denne generaldebat, det ville også være svært, men der er jo fremkommet mange interessante betragtninger, som rådet i fremtiden må arbejde videre med.

For at sætte lidt system i de tanker vi er fremkommet med fra talerstolen, så har vi fra præsidiets side foreslået, at der nedsættes arbejdsgrupper. Jeg vil her i første omgang henholde mig til de to første arbejdsgrupper, der har med fællesudtalelsen at gøre. Efter punkt 6 vil jeg vende tilbage til de to andre udtalelser.

Vi har siddet her og drøftet forskellige ting og der er kommet forslag om nedsættelse af arbejdsgrupper fra forskellige side, og der er nu nedsat en arbejdsgruppe, der har til formål at udarbejde en fællesudtalelse. Efter at delegationerne indbyrdes har drøftet hvordan den skal sammensættes, så er det meddelt præsidiat at Færøerne repræsenteres af Erlendur Patursson og Grønland af Jens Lyberth og Peter Ostermann og Island af Pall Petursson og Stefan Benediktsson.

Jeg vil senere komme ind på to andre arbejdsgrupper, når spørgsmålet om aftaleteksten har været forelagt. Jeg foreslår vi går videre til næste punkt på dagsordenen, der hedder forslag til aftaletekst for samarbejdet, og vil derefter komme tilbage til resten af arbejdsgrupperne, og jeg vil så forelægge bemærkninger til forslag til aftaletekst.

Forslaget til aftaletekst er omdelt, og jeg vil derfor ikke læse hele teksten op her fra talerstolen, men blot resumere hovedindholdet af de enkelte kapitler og pege på nogle enkelte områder, som måske kan give anledning til drøftelse af en eventuel præcisering i teksten.

I præambelen er den politiske baggrund for samarbejdsrådets etablering ridset op, og præambelen har samtidig karakter af at være en programklæring for samarbejdet.

Kapitel 1 omhandler rådets funktion og kompetence. Det er præciseret, at rådet ikke kan træffe beslutninger, som er bindende for de enkelte lande.

Kapitel 2 omhandler rådets konstitution og indkaldelsen af de årlige rådsmøder.

Med hensyn til valg af præsidium går jeg ud fra, at teksten kan forstås således, at hvert lands medlemmer vælger sit præsidiemedlem, og at en udskiftning kan finde sted, hvis dette er nødvendigt på grund af mellemkommende valg. Jeg går ud fra, at der er enighed om, at medlemmerne af rådet og dets præsidium samtidig skal være medlemmer af de enkelte landes ting.

I kapitel 3 findes bestemmelserne om rådsmødernes afholdelse. Disse bestemmelser er meget kortfattede, men hvis de suppleres af en forretningsorden, synes de tilstrækkelige. Det sidste om en eventuel forretningsorden vender vi tilbage til senere under rådets møde, under et andet dagsordenspunkt.

I kapitel 4 er der lagt op til et særligt sekretariat for møderne i rådet. Spørgsmålet er, om det ikke vil være mest hensigtsmæssigt at lade værtslandets tingssekretariat varetage sekretariatsfunktionerne for rådet.

Kapitel 5 vedrører spørgsmålet om afholdelse af udgifter. Hvert land afhol-

der sine udgifter.

I kapitel 6 er det bestemt, at eventuelle statutter skal godkendes af rådet.

Kapitel 7 er en ikrafttrædelsesbestemmelse. For at aftaleteksten kan træde i kraft, må de enkelte landes ting først have godkendt teksten.

Dette indebærer formentlig, at vi her under det stiftende rådsmøde ikke kan vedtage formelle rekommandationer. Men bestemmelsen kan ikke være hinder for, at rådet vedtager udtalelser, som der er enighed om.

Et spørgsmål, som ikke er præciseret i aftaleteksten, er, hvorledes rådet træffer beslutning om for eksempel en rekommandation, når der ikke er enighed? Det er jo forudsat, at antallet af rådsmedlemmer kan variere fra land til land og fra år til år. Det spørgsmål er forhåbentlig mere teoretisk end praktisk. Jeg går ud fra, at et almindeligt flertal må være afgørende. I kapitel 3, punkt 2, er det foreslået, at det ved fremsendelse af en rekommandation skal fremgå, hvilken tilslutning i rådet en rekommandation har haft. Hvis vi kan gå ud fra, at de tre lande ligesom i dag møder med nogenlunde lige store delegationer, så er det egentlig ikke noget problem. Vi må blot være opmærksomme på det.

Jeg vil gerne til sidst benytte lejligheden til at sige, at jeg håber, at langt de fleste beslutninger i rådet vil kunne træffes i enighed.

Der er foreslået nedsat en arbejdsgruppe som skal gennemgå denne tekst så vi i morgen kan vende tilbage til forslaget. I forbindelse med aftaleteksten, er der udpeget medlemmer til udvalget. Der har Færøerne udpeget Jogvan Sundstein og Johan Djurhuus og fra Grønland er det Jens Geisler og Lars Gaaei og Island Fridjon Thordarson og Adelheidur Birgitsdottir.

Så skal jeg spørge, om der på nuværende tidspunkt er bemærkninger til aftaleteksten? Da der ikke er bemærkninger på nuværende tidspunkt, må vi gå ud fra at specielle bemærkninger evt. dukker op i arbejdsgruppen, som vi så, når arbejdsgruppen er færdig med arbejdet, vender tilbage til her i forsamlingen. Vi kan således stoppe behandlingen af dette dagsordenspunkt og vende tilbage til det i løbet af i morgen.

Vi skal derefter fra Præsidiet foreslå, at vi nedsætter en tredje arbejdsgruppe, en arbejdsgruppe, som skal behandle indkomne forslag. Det vil indebære, at såfremt der til dagsordenspunkt 7 om indkomne forslag, skulle være forslag som endnu ikke er kommet frem, så må disse afleveres til arbejdsgruppen, der skal behandle indkomne forslag. Man har fra Færøernes side udpeget Thomas Arabo, og Tordur Niclasen og Asbjørn Joensen og fra Grønlands side Preben Lange og Otto Steenholdt fra Island er det Sigrídur Duna Kristmundsdottir, Eiddur Guðnaðon og Steingrímur J. Sigfússon.

Vi foreslår at arbejdsgrupperne starter arbejdet i morgen kl. 9.00 i udvalgsværelserne til 10.30 og derefter får delegationerne for Færøerne, Island og Grønland lejlighed til at drøfte det grupperne har arbejdet med så mødet her i salen først starter kl. 11.00 og ikke som tidligere berammet kl. 10.00.

Mødet er hævet.

Den 24. september kl. 11.00 fortsattes Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråds møde.

Dagsordenens punkt 7:

Eidur Gudnason: (IA)

Hr. Præsident, i den gruppe som handlede om indkomne forslag, fik vi nogle forslag, hvoraf nogle er delt ud. I mødematerialet fandtes, der forslag til tre emner som man skulle behandle. Det første var en fælles færøsk/grønlandsk/islandsk kulturuge. Vi diskuterede det i gruppen og vi kom til en fælles mening:

Udvalget for indkomne forslag henstiller til præsidiets at nedsætte en arbejdsgruppe for at komme med konkrete forslag om øget kultursamarbejde og menneskelige kontakter mellem de tre lande.

Arbejdsgruppen skal mødes en dag inden rådets næste møde og fremkomme med forslag til det møde.

Det var altså hvad vi besluttede under 1. punkt.

Jens Lyberth: (GL)

Ja tak. Det første forslag, som i dagsordenen er forelagt som 7a er nu forelagt for forsamlingen. Det må vi betragte som et ændringsforslag til det oprindelig forslag som 7a. Det er så at betragte som forslag nr. 1 i det videre arbejde. Jeg skal spørge, om der er nogle der har bemærkninger eller ændringsforslag til det forslag som nu er læst op af Gudnason. Det er ikke tilfældet. Derefter er det at forstå, at:

Udvalget for indkomne forslag henstiller til præsidiets at nedsætte en arbejdsgruppe for at komme med konkrete forslag om øget kultursamarbejde og menneskelige kontakter mellem de tre lande.

Det er herefter at betragte som vedtaget, af Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd.

For en ordens skyld vil jeg suspendere mødet før vi fortsætter idet der er nogle ting vi må afklare i præsidiets.

Vi holder 5 minutters pause.

— — —

Mødet fortsætter.

Der er enighed om, at udvalget for indkomne forslag forelægger forslagene ved Asbjørn Joensen og forretningsgangen er den, at når udvalget har forelagt forslaget, og er der nogen fra udvalget eller som enkeltperson, der har indsigelser,

men vi skal vide, om det er delegationen som helhed, der har indsigelser, så skal det forelægges. Forslaget bortfalder såfremt flertallet af et lands delegation ikke går ind for forslaget.

Men såfremt mindretallet af et lands delegation har indsigelser til forslaget, så kan man komme med en mindretals udtalelse til forslaget. Et forslag betragtes som vedtaget, hvis landene er enige om det og et land ikke, skal vi sige, nedlægger veto til forslaget. Hvert enkelt medlem har ret til at komme med ændringsforslag, om eller kommentar til forslaget.

Vi går så videre til forslag nr. 2 fra udvalget, og det er om miljøgrupper. Det er forslaget der er mærket med nr. 2 ovenfor. Jeg skal bede Asbjørn Joensen om at forelægge forslaget.

Asbjørn Joensen: (FL)

Hr. Formand, vi har i udvalget prøvet på at samarbejde de forskellige synspunkter, der naturligvis kommer frem, når vi sidder med forskellige forudsætninger og er efter vor egen opfattelse kommet til nogle meget fornuftige forslag, som vi nu må tage stilling til. Med hensyn til forslag nr. 2, så drejer det sig om miljøspørgsmålet, og vi har indgående diskuteret dette alvorlige problem for os der bor her i Nordatlanten, har prøvet på at samordne synspunkterne, således at vi alle kunne acceptere, prøvet på at eliminere ting, som evt. kunne skabe problemer ved at blive publiceret.

Vi er kommet til det resultat, at møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd holdt i Nuuk den 24. september 1985 ser det som en nødvendighed at Færøerne, Grønland og Island tager et aktivt samarbejde op på informationssområdet mod de forskellige miljøgruppers aktiviteter mod udnyttelse af vigtige naturressourcer i Nord Atlanten.

I de senere år har disse grupper i stigende grad vendt deres aktiviteter mod vore lande. Grønland har allerede konstateret betydelige skadevirkninger og nu er gruppernes aktiviteter fokuseret mod Færøerne og Island.

Rådet anser det absolut nødvendigt at disse tre lande samarbejder aktivt for at oplyse om forholdene og modvirke skaderne af miljøgruppers aktiviteter.

Sådant ser vort udvalgsarbejde ud for punkt nr. 2.

Jogvan Sundstein: (FL)

Hr. Formand, jeg skal gøre opmærksom på, at det er som enkeltperson jeg tager ordet.

Jeg har kun nogle få kommentarer til forslaget fra udvalget. Jeg er enig i indholdet, men jeg tror nok der er brug for en lille smule uddybning af hvad man mener, med hvad der står her.

Der tales flere gange om miljøgruppernes aktiviteter, og i det første afsnit står, mod udnyttelsen af vigtige naturressourcer i Nord Atlanten det er jeg helt enig i, jeg er også for så vidt enig i, at når der i andet afsnit står, at nu er gruppernes aktiviteter fokuseret mod Færøerne og Island, så går det på det samme, det går på udnyttelsen af vigtige naturressourcer i Nord Atlanten. Så står der til sidst, at rådet anser det for absolut nødvendigt, at disse tre lande samarbejder aktivt for at oplyse om forholdene og modvirke skaderne af miljøgruppernes aktiviteter. Jeg er fuldstændig enig i hele sigtet med det her, at man skal arbejde sammen om oplysning, om hvad det er som foregår i vore lande, hvorfor vi udnytter vore ressourcer på den måde vi gør det, og at vi oplyser om vor dyreværnslovgivning, oplyser om, at det er en økonomisk nødvendighed for vor egen eksistens o.s.v.

Men når vi nu ved, at der findes mange slags miljøgrupper, og at miljøgrupperne har mange slags aktiviteter, så synes jeg det er værd at sige her, at det ikke er alle aktiviteter miljøgrupperne driver, som vi er imod. Jeg har i et hvert tilfælde personligt ikke noget imod, at miljøgrupperne arbejder mod forurening af havet og luften o.s.v.

Personligt har jeg for så vidt heller ikke noget imod at miljøgrupperne arbejder imod at der findes atomsprængninger i Stillehavet o.s.v. Det jeg vil fremholde er, at det er de misforståede aktiviteter fra miljøgruppernes side imod vore folks almindelige udnyttelse af de ressourcer som vi har levet af igennem århundreder.

Páll Petursson: (IA)

Hr. Formand, jeg er inde på en lignende tankegang som Jogvan Sundstein. Lad mig også konstatere, at jeg her taler som enkeltperson. Jeg er ikke helt begejstret for forslagens ordvalg. Jeg synes man tager et lidt beskyldende standpunkt jeg tror det ville være mere passende og i det mindste mere fornuftigt, at lægge hovedvægten på at oplyse om de faktiske forhold, vi har jo god samvittighed, og derfor tror jeg det er fornuftigt at lægge hovedvægten på oplysningsarbejdet. Så vi ikke erklærer krig mod en eller anden, men prøver at oplyse om verdenen, om de faktiske forhold og hvordan det hele er.

Jeg vil fremsætte et ændringsforslag, idet der er nogle ting jeg gerne ser strøget fra dette forslag.

Jeg ville være mere enig i forslaget, hvis det lød sådan.

Mødet i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd holdt i Nuuk den 24. september 1985 ser det som en nødvendighed at Færøerne, Grønland og Island tager et aktivt samarbejde op på informationsområdet om udnyttelse af vigtige naturressourcer i Nordatlanten. Jeg vil stryge ordene, »mod de forskellige miljøgruppers aktiviteter« - så vil jeg stryge hele andet afsnit, men beholde den

sidste således, »Rådet anser det absolut nødvendigt at disse tre lande samarbejder aktivt for at oplyse om forholdene og modvirke skaderne af misforståelser som er opnået på grund af visse miljøgruppers aktiviteter«. Hvis jeg får lov at læse det igennem igen, som jeg vil læse forslaget lyder det sådan:

Mødet i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd holdt i Nuuk den 24. september 1985 ser det som en nødvendighed at Færøerne, Grønland og Island tager et aktivt samarbejde op på informationsområdet om udnyttelsen af vigtige naturressourcer i Nordatlanten. Rådet anser det for absolut nødvendigt at disse tre lande samarbejder aktivt for at oplyse om forholdene og modvirke skaderne af misforståelser, som er opstået på grund af visse miljøgruppers aktiviteter. Tak.

Eidur Gudnason: (IA)

Hr. Præsident, jeg siger her som de andre, at jeg taler som enkeltperson.

Denne tekst blev vi helt enige om i udvalget for indkomne forslag, der var ingen indvendinger imod det. Jeg kan tilslutte mig det sidste forslag, som Pall Petursson nævnte her, at man under sidste stykke »Rådet anser det for absolut nødvendigt, at disse tre lande samarbejder aktivt for at oplyse om forholdene og modvirke skaderne af misforståelser, som er opstået på grund af visse miljøgruppers aktiviteter« - det kan jeg godt tilslutte mig, det er en yderligere forklaring af det her, men min mening er at de to første stykker skal stå som de er. Vi er blevet hårdt angrebet af visse grupper og det gør ingen ting, om vi forsvarer os med lidt skarpe ord, og det er tvivlsomt, om man kan kalde det her skarpe ord, vi siger kun »mod de forskellige miljøgruppers aktiviteter mod udnyttelsen af vigtige naturressourcer i Nord Atlanten« så jeg foreslår at sidste stykke ændres, som Pall Petursson har fremlagt forslag om og lader det andet stå som det er.

Jens Lyberth: (GL)

Jeg gør opmærksom på at jeg taler på gruppens vegne.

Jeg er for så vidt enig med de to sidste talere, forstået på den måde at vi går ind for en ændring af sidste afsnit, som fremført af Pall Petursson, men vi synes vi skal beholde den mellemliggende sætning for at fortælle hvad der er sket. Sagt med andre ord. Vi er enige med sidste taler.

Tordur Niclasen: (FL)

Hr. Formand, det er blot en lille bemærkning i forbindelse med det der har væ-

ret fremme. Det har vist sig nu, at både Jogvan Sundstein som gjorde os opmærksom på, at i forbindelse med forskellige miljøgruppers aktiviteter, så er det sådan, at man har været konfronteret med forskellige slags, som det også er fremgået. Jeg er fuldstændig enig, som jeg også var, da udvalget arbejdede med dette forslag i at vi bør markere os på en vis måde overfor disse kræfter som har ført en slags krig mod Vestnorden, som grønlænderne måske mest har mærket.

For at adressere dette forslag til de helt rigtige, så var det måske en ide i forbindelse med det første stykke, og det vil jeg foreslå som en lille ændring i selve teksten, hvor der står »Møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd holdt i Nuuk den 24. september 1985 ser det som nødvendighed at Færøerne, Grønland og Island tager et aktivt samarbejde op på informationsområdet mod de forskellige miljøgruppers aktiviteter« måske var det på sin plads, istedet for at anvende forskellige, så anvende ordene »visse miljøgruppers aktiviteter« eller »mod bestemte miljøgruppers aktiviteter«.

Jens Lyberth: (GL)

Der foreligger på nuværende tidspunkt forskellige ændringsforslag til forslag nr. 2, så jeg vil foreslå, at forslaget sendes tilbage til udvalget da der er modstående forslag, nogle mener det skal være en tydelig markering, og andre mener at man skal være forsigtig med at sætte sig for meget imod disse grupper, derfor må vi se, om udvalget kan fremkomme med et ændringsforslag til forslaget. Forslaget er foreløbig stillet i bero og vi vil vende tilbage til det.

Derefter vil vi gå videre til 3. forslag, som omhandler fiskeriressourcer.

Asbjørn Joensen: (FL)

Hr. Formand, jeg håber jeg bliver heldigere denne gang.

Dette forslag går på fiskeri af lodde og af laks og vi har i udvalget ment det var rimeligt, at vi får den højere parlamentariske forsamling til at diskutere dette spørgsmål, men vi har igen ikke konkretiseret noget og mener at vi bør kunne slå tingene sammen. Derfor lyder det sådan:

Idet man erkender at der er visse divergenser imellem de tre landes opfattelse med hensyn til udnyttelse af visse fiskeriressourcer - henstiller rådet til Færøernes landsstyre, Grønlands landsstyre og Islands regering om at undersøge mulighederne for en fælles holdning for udnyttelse af ressourcerne i vore havområder.

Når det er sat så blødt frem, så tror jeg nok jeg kan afsløre grunden, som nok ligger i at man jo arbejder tre forskellige steder, laver resolutioner og laver ved-

tægter og disse ting er vi jo ikke i stand til her, hvor vi kun har muligheden for at henvende os til disse landsstyrelser og regeringer, at lave nogle konkrete forslag, men vi mener at samtaler, vil kunne løse en hel del af de problemer, som vi i øjeblikket er nødt til at leve med.

Jens Lyberth: (GL)

Er der nogen der har bemærkninger til denne tekst? Det er der ikke. Dermed kan forslag nr. 3 anses for enigt vedtaget i samarbejdsrådet.

Vi går så videre til forslag nr. 4 om nyhedstjeneste og jeg skal bede Asbjørn Joensen om at forelægge det.

Asbjørn Joensen: (FL)

Det er nyhedstjenesten. Der havde vi i udvalget faktisk 2 forslag på bordet og vi har prøvet at imødekomme dem begge så godt som muligt, hvilket ikke voldte særlige vanskeligheder, idet de jo lignede hinanden meget. Det lyder således.

Rådet henstiller til landstyerne og den islandske regering at optage forhandlinger om formidling af gensidig nyhedstjeneste og i det hele taget oplysningstjeneste fra de øvrige lande, samt udveksling af aktualitets- og dokumentarprogrammer om landenes kultur, natur og erhvervsliv.

Jens Lyberth: (GL)

Da der ikke er markering, betragter vi dette forslag som vedtaget i enighed i samarbejdsrådet.

Nu kommer vi til forslag nr. 5 om trafik, værsgod Asbjørn Joensen.

Asbjørn Joensen: (FL)

Hr. Formand, det er trafikproblemerne, som udvalget diskuterede, vi var både i luften og i vandet, men vi spekulerede både på sejlforbindelser, skibsforbindelser og flyforbindelser. Man er enige om, at skal man have den krævede kontakt imellem de 3 lande, så er det afgørende nødvendigt at kommunikationen er på plads, og d.v.s. at selvom forslaget måske gik på flyforbindelse, så var man i udvalget enige om, at det ikke løste problemet helt og derfor har vi samlet det sammen til at være kommunikation, både søvejen og luftvejen. Forslaget lyder således.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd henstiller til den islandske regering, det grønlandske og færøske landsstyre om at arbejde for, at der oprettes regelmæssige trafikforbindelser mellem Færøerne, Grønland og Island.

Jens Lyberth: (GL)

Jeg skal gøre opmærksom på, at når vi nævner de 3 lande så er det i alfabetisk rækkefølge Færøerne, Grønland og Island.

Herefter betragter vi dette forslag for vedtaget i enighed i samarbejdsrådet.

Så er der forslag nr. 6, der står øverst nr. 5 men det skal være nr. 6. Værsgod Asbjørn Joensen.

Asbjørn Joensen: (FL)

Hr. Formand, det er et grønlandsk forslag vedrørende pelsdyrsavl. Udvalget er kommet frem til denne udtalelse:

Som alternativ til beskæftigelse i Grønland og under hensyn til de forbedrede trafikale forhold er det nærliggende at undersøge, om der er mulighed for pelsdyravl i Sydgrønland og Østgrønland i større målestok. Der tænkes blandt andet på avl af ræve.

Pelsdyravl drives erhvervsmæssigt i Island. I Grønland har man kun et meget begrænset kendskab til betingelserne og udviklingsmulighederne for dette erhverv.

Det foreslås derfor, at en erfaringsudveksling finder sted med hensyn til pelsdyravl for at tilvejebringe et vurderingsgrundlag vedrørende spørgsmålet, om pelsdyravl vil være en realistisk erhvervsmulighed også for Sydgrønlands og Østgrønlands vedkommende.

Jens Geisler: (GL)

Hr. Formand, jeg taler som enkelt delegat. Nu kommer jeg fra Vestgrønland, og jeg synes forslaget skal omfatte hele Grønland og ikke kun regionerne Østgrønland og Sydgrønland.

Jens Lyberth: (GL)

Jeg kan forstå at forslaget går på, at hele Grønland omfattes og ikke specielt defineret som Syd- og Østgrønland. Det er en lille ændring, men selvfølgelig en væsentlig ændring for visse dele af Grønland. Jeg ved ikke, om der er nogen, der har indvendinger.

Da der ikke er indvendinger mod Jens Geislers ændringsforslag så vil forslaget blive omformuleret således, at der de steder hvor der står Sydgrønland og Østgrønland blot kommer til at stå Grønland. Med disse ændringer er forslaget vedtaget i enighed i samarbejdsrådet.

Vi har så næsten været igennem alle forslagene og vi får så at se i eftermiddag

om forslaget om miljø kan komme op igen her. Vi går ud fra det kommer op igen, og så må vi jo se hvad der sker.

Vi vil nu afbryde mødet, og fortsætte planmæssigt kl. 14.00, det ændrede udkast til aftaletekst vedrørende Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vil blive forelagt, og der vil blive forelagt et forslag til udtalelse fra samarbejdsrådet ligeledes vil forslaget om miljø fremkomme igen.

Før vi afslutter mødet, så vil jeg foreslå, da forslaget allerede er blevet omdelt, at Jogvan Sundstein forelægger ændringsforslaget så vi i frokostpausen indbyrdes får mulighed for at diskutere det, sådan at vi måske kan holde tidsplanen i eftermiddag. Før vi slutter tager vi dagsordenspunktet 6 om samarbejdsaftalen igen og jeg vil bede Jogvan Sundstein om at forelægge den.

Dagsordens punkt 6. Forslag til aftaletekst.

Jogvan Sundstein: (FL)

Hr. Formand, vi er i udvalget kommet frem til nogle få ændringer i det sidst udleverede forslag. Det nye forslag, med den ændrede tekst er blevet omdelt, og derfor kan alle læse teksten i sin fulde ordlyd, men jeg skal her forlægge de ændringer vi er kommet frem til. Der er dels tale om reelle ændringer dels er der tale om sproglige og redaktionelle ændringer. I præambelens andet afsnit foreslås ordet kultur indføjret, således at ordlyden bliver følgende:

at disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi, kultur og fremtidige udvikling.

I præambelens 3. afsnit foreslås ordet madvarer erstattet af levnedsmidler - det er kun en sproglig ændring.

I præambelens 6. afsnit foreslås indsat datoen den 24. september det er jo den historiske dag i dag og landenes ting bliver nævnt i alfabetisk rækkefølge, altså Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting som formanden allerede et par gange har nævnt. Man vil gerne gøre det konsekvent, således at hver gang man nævner de tre lande sker det i alfabetisk rækkefølge.

Til kapitel 1 punkt 2 foreslås følgende formulering:

»Rådet kan alene vedtage rekommandationer til et eller flere af landene«.

I teksten før stod at man kunne vedtage rekommandationer men ikke vedtage beslutninger, vi tænkte, at det lød lidt for negativt. Det er unødvendigt at fastslå, at rådets beslutninger ikke er bindende for landenes parlamenter. Selvfølgelig kan rådet også vedtage det, der er mindre vidtgående end rekommandationer.

Kapitel 2 stk. 1 foreslås ændret, i overensstemmelse med det af Jens Lyberth nævnte med hensyn til afholdelse af valg i et af de 3 lande imellem to sessioner, og det har også forbindelse med det der er nævnt fra Islands side, at der kan gå nogen tid fra et valg og til mandaterne er blevet godkendt i parlamentet, ordlyden foreslås sådan:

Til Rådet vælger Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting blandt sine medlemmer det antal medlemmer, og suppleanter som det enkelte ting måtte beslutte.

Det er også nyt med suppleanter. Når der står blandt sine medlemmer, så betyder det, at medlemmer i dette råd, skal være medlemmer i et af de tre ting.

I tilfælde af, at medlemmers tingmandater skulle være ophørt på grund af valg og nye mandater ikke skulle være godkendt inden en sessions afholdelse, kan de partier, der vil blive repræsenteret i tingene, vælge midlertidige medlem-

mer og suppleanterne. Tingene henholdsvis partierne anmelder medlemmerne og suppleanterne til rådets formand.

Denne ændrede formulering medfører desuden, at arbejdsgruppen foreslår at rådet med hensyn til formandsskabets tidsmæssige udstrækning følger samme mønster som i Nordisk Råd. Den valgte formand er formand til næste session er åbnet. D.v.s. at den formand vi har valgt på denne session, han sidder til næste session bliver åbnet, og så overdrager han formandsskabet til den næste vært.

Til kapitel 2 punkt 4 foreslås formuleringen således:

Formanden indkalder til årlig session til det tidspunkt og på det sted, som rådet beslutter. Et flertal af Rådets medlemmer kan gennem formanden indkalde til ekstraordinær session, stedet fastsættes af formanden.

Ændringsforslaget er begrundet i, at det synes uhensigtsmæssigt at et flertal i en enkelt delegation kan gennemtvinge en ekstraordinær session. Man mener, at der i hvert fald skal medlemmer til fra to delegationer for at kunne forlange det, derfor synes man, at et flertal af rådsmedlemmerne er passende. I øjeblikket skal der altså 8 medlemmer til, for at bede om en ny session. I kapitel 4 stk. 2 foreslås ordet taget erstattet med vedtaget, det er blot en sproglig rettelser.

I kapitel 4 foreslås formuleringen således:

Formanden sørger for varetagelse af sekretariatsfunktionen.

Hvorledes det konkret skal ske, er således op til formanden. Formanden sagde i sin åbningstale her, at han mente, at det var naturligt, at det var tingssekretariatene, der udførte arbejdet og det er det også, men i den overordnede bestemmelse her, finder man at det formelt skal være op til formændene, at det så i praksis selvfølgelig vil blive tingssekretariatene, det er noget andet og iøvrigt, så kan man måske i forretningsordenen beskrive det lidt, således at man måske pålægger formanden at oplyse hvilken kontaktperson man kan henvende sig til fra de andre delegationer.

I kapitel 6 har man ændret ordlyden en lille smule, der står:

Der udarbejdes en forretningsorden til gennemførelse af charterets bestemmelser og hensigt. Forretningsordenen forelægges sessionen til godkendelse.

Der stod tidligere hvis der udarbejdedes statutter i stedet for statutter står der nu forretningsordenen.

Kapitel 7 foreslås formuleret således:

Nærværende charter, der affatts på dansk, færøsk, grønlandsk og islandsk alle lige gyldige, skal for at træde i kraft tiltrædes af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting. D.v.s. at original aftalen er den der bliver skrevet

i dag på dansk. Det foreslås, at den bliver underskrevet af alle rådsmedlemmer i dag og at kopi af originalen sendes videre til tingene og at den aftaletekst, der skal godkendes i de enkelte ting at det bliver en tekst, der står både på dansk, færøsk, grønlands og islandsk og det er den der bliver godkendt. Bilaget bliver så originalteksten på dansk med underskrifter.

Udvalget indstiller at aftaleteksten godkendes med de nævnte ændringer. Som sagt er den uddelt med ændringerne og hvis den bliver vedtaget når mødet genoptages, er der jo mulighed for at man kan få den ekspederet og få underskrevet originalen i eftermiddag.

Jens Lyberth: (GL)

Vi vil afbryde mødet og fortsætte kl. 14.00.

Mødet er afbrudt.

— — —

Jens Lyberth: (GL)

Mødet er genåbnet.

Efter dagens drøftelser om forslag til aftaletekst vedrørende Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd, lyder udkastet, som det foreligger på nuværende tidspunkt i sin helhed.

Charter for Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd.

I erkendelse af

at Færøerne, Grønland og Island, det vestnordiske område, har en fælles interesse i bevarelsen og i en kontrolleret udnyttelse af landenes levende og ikkelevende ressourcer,

at disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi, kultur og fremtidige udvikling,

at bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende ressourcer er af betydning også for den øvrige verdens forsyning med levnedsmidler,

at landene indser nødvendigheden af at styrke og udvikle det kulturelle, handelsmæssige og trafikale samarbejde og samarbejde iøvrigt samt

at landene ved at styrke og udvikle samarbejdet giver sit bidrag til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden:

Har vi valgte medlemmer af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Is-

lands Alting på grundlag af beslutninger i Færøernes Lagting den 27. januar 1981, Grønlands Landsting den 23. maj 1985 og Islands Alting den 19. maj 1981 om et parlamentarisk samarbejde på møde i Nuuk den 24. september 1985 fundet, at et formelt charter, der fastsætter reglerne for samarbejdet, er nødvendigt.

Vi accepterer og godkender herved nærværende charter, hvis bestemmelser er anført i det følgende:

Kapitel 1

- 1 Til at formidle det parlamentariske samarbejde mellem Færøerne, Grønland og Island etableres Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd, i det følgende benævnt Rådet.
- 2 Rådet kan alene vedtage rekommandationer til et eller flere af landene.

Kapitel 2

- 1 Til Rådet vælger Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting blandt sine medlemmer det antal medlemmer og suppleanter som det enkelte ting måtte beslutte. I tilfælde af, at medlemmers tingmandater skulle være ophørt på grund af valg og nye mandater ikke skulle være godkendt inden en sessions afholdelse, kan de partier, der vil blive repræsenteret i tingene, vælge midlertidige medlemmer og suppleanter. Tingene henholdsvis partierne anmelder medlemmerne og suppleanterne til Rådets formand.
- 2 Rådet er beslutningsdygtigt, når alle 3 grupper for landene er repræsenteret og hver gruppe er repræsenteret ved et flertal.
- 3 Formanden for Rådet vælges på skift fra grupperne for et år ad gangen. Samtidig vælges en første næstformand og en anden næstformand, disse 3 udgør Rådets præsidium.
- 4 Formanden indkalder til årlig session til det tidspunkt og på det sted, som rådet beslutter. Et flertal af Rådets medlemmer kan gennem formanden indkalde til ekstraordinær session, stedet fastsættes af formanden.

Kapitel 3

- 1 På sessionen kan drøftes ethvert emne, der er af interesse for samarbejdet.
- 2 Ved fremsendelse af en rekommandation redegøres der for med hvilken tilslutning, Rådet har vedtaget rekommandationen.

Kapitel 4

Formanden sørger for varetagelse af sekretariatsfunktionen.

Kapitel 5

Hvert land afholder udgifterne ved sine medlemmers deltagelse i samarbejdet. Udgifterne ved sekretariatsfunktionen følger formanden.

Kapitel 6

Der udarbejdes en forretningsorden til gennemførelse af charterets bestemmelser og hensigt. Forretningsordenen forelægges sessionen til godkendelse.

Kapitel 7

Nærværende charter der affattes på dansk, færøsk, grønlandsk og islandsk alle lige gyldige, skal for at træde i kraft tiltrædes af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting.

Nuuk den 24. september 1985.

Der skal dertil bemærkes at den redegørelse, som Jogvan Sundstein gav i sin forelæggelse i formiddag skal betragtes som bemærkninger til udkastet til aftalen. Jeg skal spørge om der er nogen der vil have ordet i den sammenhæng, om der er ændringsforslag eller øvrige bemærkninger.

Erlendur Patursson: (FL)

På den færøske delegations vegne, skal jeg meddele, at vi til fulde tilslutter os forslaget til charteret, som formanden nu har forelagt. Vi i dette råd skal nu begynde et samarbejde, som vi håber og tror vil være til gavn, for vore tre folk her i Vestnorden.

Páll Petursson: (IA)

Hr. Formand, jeg vil ligesom Erlendur Patursson men på den islandske delegations vegne, udtrykke vor fulde tilslutning til dette charter.

Jens Lyberth: (GL)

Ærede medlemmer, præsidium. På den grønlandske delegations vegne, skal jeg meddele at vi fuldt ud tilslutter os den foreslåede aftaletekst for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Vi vil også udtrykke vor glæde over at vi på disse to dages møder i fuld enighed er nået til dette resultat, og vi vil udtrykke vort håb om, at dette første skridt vi i dag har taget, vil være til gavn for alle vore tre lande, til gavn for Færøernes, Grønlands og Islands befolkning således, at vi med tiden kan nærme os hinanden, forstå hinanden bedre kulturelt og menneskeligt og begynde det samarbejde, som vi nu er ved at etablere.

Jeg skal for en ordens skyld anmode rådsmedlemmerne om at tilkendegive denne enighed ved at vi rejser os op, og på den måde tilslutter os samarbejdsaftalen.

Samtlige medlemmer rejste sig.

Jens Lyberth: (GL)

Tak, aftaleteksten er med fuld enighed vedtaget i samarbejdsrådet.

Vi går så herefter tilbage til afsnit 7 - fortsættelse af drøftelse om indkomne forslag, hvor forslag nr. 2, som har været til genbearbejdning i arbejdsgruppen nu vil blive forelagt på arbejdsgruppens vegne af Asbjørn Joensen.

Asbjørn Joensen: (FL)

Hr. Formand, vi prøver igen. Jeg ved ikke, om det er et forslag, at udvalgsmedlemmerne krydser fingre og håber det lykkes denne gang. Vi har i hvert fald prøvet at tilgodese samtlige udtalelser, der er kommet her fra salen, andre meninger, som vi har haft til diskussion i selve udvalget og er kommet til følgende resultat.

Møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd holdt i Nuuk den 24. september 1985 ser det som en nødvendighed at Færøerne, Grønland og Island taget et aktivt samarbejde op på informationsområdet om vor berettigelse til udnyttelsen af vigtige naturressourcer i Nordatlanten.

I de senere år har visse grupper i stigende grad vendt deres aktiviteter til vore lande. Grønland har allerede konstateret betydelige skadevirkninger og nu er gruppernes aktiviteter fokuseret mod Færøerne og Island.

Rådet anser det absolut nødvendigt, at disse tre lande samarbejder aktivt for at oplyse om forholdene og modvirke skaderne af misforståelser, som er opstået på grund af visse miljøgrupperes aktiviteter.

— — —

Det blev herefter diskuteret, hvorvidt det var korrekt at anvende formuleringen i de senere år har visse grupper i stigende grad vendt deres aktiviteter til vore lande eller mod vore lande.

— — —

Jens Geisler: (GL)

Det er muligt at vor sproglige evne i det danske kan være begrænset, men hvis vi følger det forslag som foreligger nu her, og som blev citeret af formanden, så betyder det, at f.eks. en gruppe som Greenpeace har været aktiv i Grønland, det har de ikke, de har udvist deres aktiviteter i andre lande mod Grønland. Det oprindelige forslag er rent sprogligt forkert formuleret, der skal stå »mod vore lande« det betyder ikke at deres aktiviteter har været uden hensigter mod vore lande, men at deres interesse har været vendt mod vore lande, »Til« kan rent grammatisk ikke bruges i denne sammenhæng.

Jens Lyberth: (GL)

Det vil derefter sige, at den korrekte grammatiske udformning må være:

»I de senere år har visse grupper i stigende grad vendt deres aktiviteter mod vore lande«. Det skulle efter den danske grammatik være den korrekte måde at formulere de på.

Jeg skal spørge, om der er yderligere kommentarer til dette.

Da dansk jo for alle tre delegationsgrupper vedkommende er et fremmedsprog, så giver det os visse problemer, men nu tror jeg at disse problemer skulle være løst. Da der ikke er yderligere kommentarer eller markeringer, anser jeg dette forslag for vedtaget med denne ordlyd.

Vi går så videre i dagsordenen, i forbindelse med indkomne forslag, er der, som vi blev enige om i går, lavet et udkast til fællesudtalelse og jeg er blevet bedt om at forelægge den som den er. Jeg vil foreslå, at vi i første omgang forelægger den for rådet og at vi holder en lille pause, således, at vi får mulighed for at diskutere den.

Udkast til fællesudtalelse lyder:

Delegationer af parlamentarikere fra Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting har under et møde i Nuuk den 23.-24. september 1985 besluttet at oprette Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. De tre landes delegationer er blevet enige om indholdet af en aftale om samarbejdet i rådet.

Der er under mødet konstateret enighed om en række fundamentale forhold som grundlag for samarbejdet:

1. Færøerne, Grønland og Island, det vestnordiske område, har en fælles interesse i bevarelsen og i en kontrolleret udnyttelse af landenes levende og ikkelevende ressourcer.
2. Disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi, kultur og fremtidige udvikling, idet de danner grundlag for livsmønsteret.
3. Bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende ressourcer er af betydning også for den øvrige verdens forsyning med levnedsmidler.
4. Det er nødvendigt at styrke og udvikle det kulturelle, handelsmæssige og trafikale samarbejde mellem de tre lande samt samarbejdet i øvrigt.
5. Ved at styrke og udvikle samarbejdet mellem de tre lande bidrager landene til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden.

Der er under mødet ikke blot konstateret behov for, men også en stærk vilje til samarbejde mellem de tre lande.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd skal efter aftalen kunne vedtage henstillinger til et eller flere af landene.

Der holdes et årligt møde i rådet, og mødestedet skal gå på skift mellem landene. Formandsskabet knyttes til værtslandet, men således at de to andre lande også får sæde i præsidiet.

Aftalen træder i kraft, når den er godkendt af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting.

Parlamentarikerne fra de tre lande er under mødet i Nuuk blevet enige om en række konkrete forslag vedrørende det kommende samarbejde. Endvidere er der på baggrund af drøftelserne på mødet enighed om at fremhæve følgende:

1. De tre landes befolkninger har altid været afhængige af havets ressourcer, og man har derfor en fundamental interesse i disse ressourcers bevarelse, idet bevarelsen og den kontrollerede udnyttelse af ressourcerne er afgørende for befolkningens overlevelse på Færøerne, Grønland og Island. Det er beklageligt, at verdensoffentligheden er ført bag lyset på grund af udenforståendes misforståelser og manglende kendskab hertil.
2. Også Vestnorden er ved at blive plaget af grænseoverskridende luftforurening, og under hensyn til at områder med fastliggende is er særlig forureningsfølsomme, er der ud fra forebyggelseshensyn enighed om, at denne problematik er væsentlig også for Vestnorden, idet der må samarbejdes om at undgå den situation, som allerede kendes i de øvrige nordiske lande.
3. Inden for sundhedsvæsenets og socialvæsenets områder er der også mulighed for et samarbejde, som i den første fase kan finde sted gennem udveksling af erfaringer. Samarbejdet på det sociale og sundhedsmæssige felt er hensigtsmæssigt omkring det forebyggende arbejde og kan på længere sigt udvikles til at blive mere omfattende.

Afslutningsvis vil repræsentanterne for de tre lande udtrykke glæde over den stærke samarbejdsvilje, som har præget det stiftende møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Vi vil herefter afbryde mødet indtil kl. 15.15 således at der bliver mulighed for at drøfte fællesudtalelsen før vi fortsætter. Mødet er afbrudt.

— — —
Mødet er genoptaget.

Jens Lyberth: (GL)

Vi skal nu drøfte udkast til fællesudtalelse. Jogvan Sundstein har bedt om ordet.

Jogvan Sundstein: (FL)

Hr. Formand, jeg synes at i det store hele så er det et udmærket udkast til fællesudtalelse der foreligger her, der er kun et par enkelte punkter, jeg kunne tænke mig at komme med kommentarer til.

For det første, er man på side 2 punkt 4, inde på sundhedsvæsenets område. Nu går jeg ud fra, at fællesudtalelsen kommer som et resultat af hvad der er foregået på dette møde, og at man har taget de ting der har været draget frem i debatten. Nu kan jeg ikke huske, at sundhedsvæsenet har været særlig meget fremme i debatten, men jeg ved at sådan noget som alkoholproblemer og narkotikaproblemer har været fremme, og det er måske det man tænker på i den forbindelse, derimod husker jeg også, at samarbejdet på det sociale område var fremme, så jeg vil foreslå at man siger:

»Inden for sundhedsvæsenets og socialvæsenets områder« hvis man kunne blive enige om at tage denne lille tilføjelse med, så vi kunne få det inddraget i problematikken også.

I øvrigt er jeg enig i, at det så også omfatter de problemer der ligger i narkotika og alkohol misbruget.

Ellers er det punkt 2 som jeg gerne vil knytte nogle kommentarer til. Ved at læse det igennem første gang, synes jeg ikke rigtig jeg kunne acceptere det, som det er formuleret her, men efter at have talt med flere delegerede og efter at have gennemtænkt det lidt mere, så er der måske ikke mulighed for at komme med nogen anden rigtig ordlyd i det. Men jeg vil have først gøre opmærksom på, at når man siger: »som en uadskillelig del af det nordiske samarbejde«, så er det selvfølgelig helt rigtigt, når man så går videre og siger: »Hvis de øvrige nordiske lande indgår i en atomfri, atomvåbenfri skal der vel stå, zone, vil forsvarsspørgsmålet o.s.v.«. Det vil sige, at det nordiske samarbejde man begynder med her i afsnittet, bliver til et nordisk militært samarbejde, når man kommer længere hen i afsnittet, d.v.s. at man faktisk har afgrænset det til militært samarbejde med den ordlyd der her er. Der vil jeg for det første sige, at når vi taler om atomvåbenfrie zoner, så må vi være fuldstændig klar over, at hvis man nedtrapper atomvåben arsenalet, som vi alle sammen gerne vil, så skal man selvfølgelig passe på den berømte magtbalance, våbenbalance o.s.v. og tilstræbningen må selvfølgelig være, at hvis vi får atomvåbenfrie zoner i den vestlige del af verden, så må der, for at den skal være en vis balance i det, også være atomvåbenfrie zoner i den østlige del af verden, altså i den Sovjetiske interes-

sesfære, den problematik, må man selvfølgelig være opmærksom på.

Yderligere må man være opmærksom på, at man jo ikke får en sådan zone, medmindre man får de nødvendige garantier fra alle de magter, der har atomvåben i øjeblikket. Altså, en atomvåbenfri zone må defineres sådan, at man ikke må have atomvåben hverken på landjorden eller i søterritoriet eller i luft rummet i vedkommende område, hverken oplagre det, eller i det hele taget at det bliver ført igennem dette område og man må derfor have de tilsvarende garantier fra de lande der har mulighed for at lægge atomvåben der eller føre dem igennem områderne.

Derfor tror jeg at selve den problematik, med hensyn til om Norden som sådant bliver et atomvåbenfrit område, eller en del af Norden bliver det, vi har jo, som jeg sagde i går vedtaget for Færøerne, at vi ønsker Færøerne som atomvåbenfri zone, den må vi nok uddybe nærmere, ved den konference, der skal være i København i november måned.

Disse bemærkninger vil jeg gerne komme med, således at det bliver refereret i referatet fra dette møde, og det er under forudsætning af, at man har øjnene åbne for dette, at jeg kan stemme for denne fællesudtalelse.

Páll Petursson: (1A)

Hr. Formand, først det med sundhedssamarbejdet, det var lidt oppe til diskussion i generaldebatten, men jeg må erkende, at de om til nærmere diskussion i udvalget og derfor står der således. Men jeg tror vi måske skulle have lagt større vægt på samarbejdet i sundhedssektoren i generaldebatten. Jeg kan også godt støtte socialsamarbejdet.

Hvad angår led 2 på side 2, da er jeg nu ikke så optimistisk, at jeg tror på at der i den nærmeste fremtid bliver oprettet en atomvåbenfri zone i Norden. Man har jo endnu atomvåbenfri zone, vi har ikke stationeret atomvåben hos os. Og jeg tror ikke at nogen i sit hjerte ønsker at få atomvåben hjem til sig, men jeg tror at forudsætningen for, at man enes om en atomvåbenfri zone i Norden er den, at det bliver et led i en gensidig nedrustning, det må være forudsætningen for og et led i gensidig nedrustning.

Vi her i Vestnorden bliver måske ikke spurgt til råds, hvis der bliver oprettet atomvåbenfri zone i Norden. Hvis man er rigtig optimistisk og forestiller sig atomvåbenfri zone i Scandinavien, Finland og måske på Colahalvøen, da frygter jeg at presset vil blive øget på vore lande. Jeg synes, at det er det der er sagt i dette afsnit, at vi lægger vægt på, at det vil være en uheldig situation.

Jens Geisler: (GL)

Hr. Formand. Jeg har ganske små bemærkninger med hensyn til afsnit 4. Jeg synes også det er rigtigt, som Jogvan Sundstein siger, at vi skal have socialvæsenet med, fordi det er svært at adskille de to væsner fra hinanden fordi de griber ind i hinanden og det er derfor rigtigt, at begge nævnes her og jeg synes også at man skal nævne ordet sociale i sidste afsnit i punkt 4 således at der står »samarbejdet på det sociale og sundhedsmæssige felt«.

Spørgsmålet om atomvåbenfri zone er et ømtåleligt emne, som vi ikke kan færdigdiskutere i dag eller i morgen, men jeg synes vi på en eller anden måde skal tilkendegive, at vi gerne vil deltage i fredsarbejdet og at hensigten må være, at vore lande er frie for atomvåben, og som også nævnt af Sundstein, ikke alene på jorden men også i luften og i vore have. Jeg synes at 2. afsnit anden sætning er lidt uheldigt formuleret, men jeg har ikke noget konkret forslag men jeg synes vi skal tilkendegive, at vi ikke ønsker atomvåben på vore områder.

Erlendur Patursson: (FL)

Hr. Formand, vi har i den færøske delegation drøftet dette udkast til fællesudtalelse, der var ikke megen tid til drøftelserne, men vi forsøgte at koncentrere os om punkt 2 på side 2 om atomvåben.

Vi fik nogle synspunkter frem, men vi kom ikke til nogen endelig konklusion.

Det som jeg nu siger her er for egen regning. Faktum er at det grønlandske landsting og det færøske lagting har vedtaget at henholdsvis Færøerne og Grønland skal være atomvåbenfri zoner. Så kan vi sige på Færøerne og her i Grønland, om det er nok med disse vedtagelser, og vi må regne med, at man både på Færøerne og i Grønland ville sætte pris på en støtte fra rådet her.

Nu kender jeg ikke den islandske vedtagelse i dette spørgsmål, men det er muligt, at det ikke er så præcist formuleret, det er muligt, det er mere svævende. Men hvis man kunne samarbejde disse tre vedtagelser den færøske, den grønlandske og den islandske vil jeg mene, at der var basis for en udtalelse for rådet her, det kunne de islandske repræsentanter så udtale sig om. Jeg lægger stor vægt på dette spørgsmål, idet jeg synes det ville være et godt resultat af dette møde, hvis vi fik en enig præcis udtalelse om hele dette spørgsmål.

Man kan sige, at dette spørgsmål falder i to dele. Dette at man støtter de færøske og grønlandske vedtagelser om henholdsvis Færøerne og Grønland som atomvåbenfri zone og at man så dertil tilføjer, at man også støtter forslagene om hele Norden som atomvåbenfri zone, det er altså, for at sammenfatte det: at man dels støtter de grønlandske og færøske vedtagelser, som allerede foreligger og at man giver tilslutning til de beslutninger, som tages for hele Norden som atomvåbenfri zone. Jeg har i farten formuleret et forslag, som skulle kom-

me i stedet for punkt 2 og det går i korthed ud på at: forsamlingen eller rådet her støtter de færøske og grønlandske vedtagelser om Færøerne og Grønland som atomvåbenfri zone og støtter iøvrigt alle bestræbelser for at gøre hele Norden til atomvåbenfri zone.

Agnar Nielsen: (FL)

Hr. Formand. Da Jøgván Sundstein var heroppe bemærkede han, at i generaldebatten var der ikke nævnt noget om sundhedsvæsenet, men mere indenfor det sociale, hvor man nævnte alkoholproblemet, og når man så gik over til punkt 2, så var det som om man glemte, hvorfor havde man taget det med?

Det var af den samme grund, at Erlendur Patursson han var heroppe og snakkede om den forskel der kunne blive imellem de fastlands nordiske lande, han nævnte noget sådan, og så de ø-nordiske lande, og at det ville blive til skade, hvis der opstod forskel der i mellem.

Da vi i arbejdsgruppen talte om, hvad man skal tage med i en fælles udtalelse så snakkede vi om, at man måske skulle tage de vigtigste ting med, som blev draget frem i debatten. Derfor har vi formuleret det på den måde, som vi har gjort det, for der var i arbejdsudvalget slet ikke nogen enighed om, at man i det hele taget skulle gå ind på det her spørgsmål, nu her fra begyndelsen af.

Derfor kan jeg ikke gå med til det forslag, som kom fra en enkelt person i udvalget, for vi blev enige om, at vor sekretær skulle forsøge at komme med et oplæg ud fra det vi talte om i arbejdsgruppen, så mener jeg vi hellere må stryge det, for at komme med et forslag fra en enkelt person efter at arbejdsgruppen har udført sit arbejde, det kan ikke gå.

Jens Lyberth: (GL)

Må jeg forslå at vi fra nu af søger at holde os til korte indlæg, vi har et program som vi skal søge at overholde.

Páll Petursson: (IA)

Hr. Formand. Jeg kan ikke støtte Erlendurs forslag. Jeg kan tilføje, at det sidste vinter i Islands Alting enstemmigt vedtaget, at i Island ville man ikke stationere atomvåben og man besluttede også at følge med i diskussionen om en atomvåbenfri zone i Norden, man tog ikke afstand, man besluttede ikke noget andet end at prøve at holde rede på, hvad det var den diskussion gik ud på.

Man har lagt op til en konference nu i november tør jeg sige på initiativ af Anker Jørgensen, han er i det mindste indbyder til konferencen. Så vidt jeg ved, bliver det med deltagelse af repræsentanter fra alle politiske partier i Norden.

Man har drøftet det i Nordisk Råds præsidium, hvilket del Nordisk Råd skulle tage i denne konference.

I Nordisk Råd drøfter man ikke hinandens udenrigspolitik, og som alle er bekendt med, har man diverse aspekter i diverse lande, det blev i Nordisk Råds præsidium besluttet, at jeg ikke skulle være til stede ved denne konference som repræsentant for Nordisk Råd.

Man vil altså ikke aktivt involvere Nordisk Råd i den diskussion som skal føres i København, men man syntes det var på sin plads at jeg kom der, som repræsentant for mit parti i Island, hvis jeg ellers fik mulighed for det.

Det blev også besluttet at hverken præsidiensekretæren eller nogen fra præsidiensekretariatet skulle møde op som observatør på den konference. Jeg synes det er på sin plads at komme frem med denne oplysning. Jeg tror, at hvis vi overhovedet vil sige noget om atomvåbenfri zone, og det synes jeg på sin vis er på sin plads her, da skal vi holde os til den tekst der foreligger, og ikke prøve at lave om teksten her i sidste »liten« som man måske ville sige på norsk.

Eldur Guðnason: (IA)

Hr. Præsident. I mine tanker råder der en vis tvivl om vi overhovedet skal inkludere dette om atomvåbenfri zone i vor fællesudtalelse. Specielt med hensyn til at nordiske parlamentarikere skal samles i slutningen af november og diskutere disse sager.

Jeg tror næsten det ville være klogere af os, at vente til vort næste møde med en udtalelse, efter at vi har haft parlamentariker konference, men hvis der findes en bred støtte her i gruppen for punkt 2, så sætter jeg mig ikke imod det, men Erlendurs forslag kan jeg slet ikke støtte, slet ikke. Jeg tror ikke jeg behøver tid til at begrunde det, det henviser til det som Færøerne og Grønland har vedtaget, som Pall Petursson nævnte, så har Island vedtaget noget lignende, men ikke helt det samme, og det var en koncensus af alle partier efter store og til tider svære forhandlinger.

Den resolution har vi ikke her, så vi ved ikke nøjagtig hvordan den er skrevet, og den vil jeg gerne have foran mig, inden jeg går ind i disse sager i detaljer, men findes der en bred støtte til punkt nr. 2 som den er skrevet, så kan jeg støtte den, men helst vil jeg støtte at den gik ud på dette møde, vi kan altid tage det op på næste møde, efter at parlamentarikere har diskuteret det i København.

Jens Lyberth: (GL)

Jeg vil anmode om, at hvert land får 5 minutter til at drøfte og endelig beslutte, om man kan godtage den tekst, der ligger i forslaget så vi på den måde finder ud af, om det forslag der foreligger kan tiltrædes eller om forslaget bortfalder,

således at vi i denne session ikke kommer med nogen udtalelse. Mødet bliver afbrudt i 5 minutter. Mødet er afbrudt.

— — —
Mødet er genoptaget. Der er to ting vi skal have taget stilling til, det er for det første udkast til fællesudtalelse side 2 afsnit 2. Jeg skal bede den færøske delegation meddele den færøske beslutning.

Erlendur Patursson: (FL)

Ja, mit forslag fik ingen tilslutning hverken i forsamlingen her eller i den færøske delegation, det må man jo så bøje sig for. Den færøske delegation går ind for forslaget som det foreligger fra udvalget, vi tilslutter os det.

Jens Lyberth: (GL)

Flertallet i den grønlandske delegation har besluttet at gå bort fra forslaget, og anmoder derfor om at denne tekst tages ud i denne omgang. Det er ikke fordi vi vil gå imod at samarbejdsrådet skal gå imod denne problematik. Vi ser gerne, da der er divergerende opfattelser, at vi i første omgang lytter til den kommende diskussion i København hvor alle partier er repræsenteret og derefter genoptager denne diskussion, således at vi seriøst og gennembearbejdet kan komme med et forslag til udtalelse på næste session.

Det er derfor vi gerne vil have der skal være tid, således at vi ikke forhaster os om dette vigtige spørgsmål.

Páll Petursson: (IA)

Hr. Formand, jeg tror der fandtes majoritet i den islandske delegation for at lade det stå som det er; men der fandtes også en, der gerne ville have det slettet af teksten altså punkt 2 på side 2; men når majoriteten i en delegation, den grønlandske, har ønsket at det bliver taget ud, da ser jeg sådan på vor arbejdsordning, som vi nyligen har enedes om, at det må anses for et veto, altså at vi må bøje os for de grønlandske ønsker, og ikke tage det med denne gang; men vi kan også konstatere, at det ikke udelukker, at man tager spørgsmålet op enten på næste møde eller et senere møde. Man må altså ikke se på det, som at dette felt af sig selv bliver et tabu i vort samarbejde.

Jens Geisler: (GL)

Jeg finder det meget uheldigt, at et så vigtigt emne som dette er blevet behandlet så hastigt, for det er min opfattelse, at havde man ikke i den grønlandske grup-

pe haft så mange taktiske overvejelser for at møde de andre grupper, så havde man sikkert stemt for, at det kom med som det er lavet nu.

Under vort mødes start var vi inde på, hvilke vigtige emner vi skal behandle i rådet og der blev fredsarbejdet og atomvåbenfri zoner nævnt fra mange sider fra samtlige lande.

Jeg synes det er meget ærgerligt at vi ikke ved vort stiftende møde giver udtryk for at vi finder fredsarbejdet meget vigtigt. Vi er kendetegnet ved at været et fredselkende folk, vi har aldrig besluttet deltaget i krige udover at vore lande har været besat i visse dele af vor historie. Så jeg er meget ked af, at vi ikke markerer os på det meget vigtige område. Det havde jeg ønsket, og jeg sagde i går, at det er meget vigtigt at vi erkender vort medansvar for at skabe tålelige vilkår for menneskeheden, det havde også været vigtigt at markere vore synspunkter før det møde bliver afholdt i København.

Jens Lyberth: (OL)

Der er ikke andre talere der har markeret sig.

Som Pall Petursson var inde på, så har vi jo drøftet, at arbejdsgangen vil være på den måde, at når et lands delegation kommer med sådan en udtalelse, så bortfalder denne tekst, og jeg vil da gerne give Pall Petursson ret i, at det at punkt 2 side 2 bortfalder, er ikke ensbetydende med at rådet ikke kan drøfte disse spørgsmål i fremtiden. Som den grønlandske delegation udtrykte det så er det mere for at kunne gennemarbejde denne diskussion så vi ikke forhaster os, og der vil øjensynligt komme et forslag fra grønlandsk side, således som tingene udvikler sig.

Vi må konstatere, at forslaget nu er bortfaldet, således at afsnit 2 side 2 tages ud af fællesudtalelsen. Derefter vil jeg konstatere, at der for side 2 afsnit 4s vedkommende er et forslag om tilføjelse som ingen har modsat sig, således at der i afsnit 4 kommer til at stå: »Indenfor sundhedsvæsenets og socialvæsenets områder er der også mulighed for et samarbejde« o.s.v. således at denne tilføjelse sker. Jeg konkluderer dette, da der ikke er nogle af de forrige talere der har været imod.

Derefter kan forslaget til fællesudtalelse betragtes som godkendt i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Næste punkt er punkt 8. Drøftelse af evt. forretningsorden for session, og der vil jeg konkludere, at da der i vor aftaletekst, den vi har vedtaget her i eftermiddag står at Rådet skal have en forretningsorden, og da der har været forskellige bemærkninger til en forretningsorden, og vi allerede i denne her session har benyttet nogle praktiske måder at arrangere vort møde på, så vil der blive udfærdiget et forslag til forretningsorden før næste session som vil blive drøftet i præsidiet og forelagt på næste session. Jeg vil derefter betragte afsnit 8 som afsluttet.

Så er vi nået til punkt 9 i dagsordenen og det er valg af formand og præsidium for næste session, og dette afhænger jo af hvilket land der bliver vært næste session. Der har Páll Petersson bedt om ordet.

Páll Petursson: (IA)

Hr. Formand, jeg vil benytte denne lejlighed til at takke den grønlandske delegation og specielt formanden Jens Lyberth for en storartet modtagelse her i Nuuk og for god ledelse af vort møde. Jeg vil også takke den grønlandske delegation, for at stille disse smukke og bekvemmelige lokaler til vor disposition. Jeg takker også for den varme man har modtaget os med og den store gæstfrihed, som vi har fundet her i Nuuk. Jeg er sikker på at vi her har taget de første skridt på en lang og udbytterig rejse.

Oprettelsen af et parlamentarisk samarbejde, vil blive meget vigtigt for vore lande, jeg har den glæde at indbyde til vort næste årsmøde i Reykjavik og vi ser frem til det og håber I siger ja tak, og vi glæder os til at tage imod vore gæster. Velkommen til Reykjavik.

Jens Lyberth: (GL)

Jeg kan forstå at der er enighed om, at næste session kommer til at foregå på Island. Jeg kan dermed konkludere, at Island fra næste session overtager formandshvervet for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd, i henhold til vor aftaletekst sker dette fra starten af sessionen på Island næste år.

Jeg vil blot her til sidst takke den færøske delegation, den grønlandske og den islandske delegation for et godt samarbejde som er indledt på dette møde, som godt nok har været kort, men der har været fremført mange spændende tanker og det er jo starten på mange drømme, og som Landsstyreformand Jonathan Motzfeldt forleden sagde, så er der nogen der har banket på den grønlandske dør og nu er alle 3 landes døre åbne, således at vi er begyndt at lære hinanden at kende, parlamentarikere i disse 3 lande - Færøerne, Grønland og Island, og jeg håber, at vi får et godt samarbejde fremover. Der skal også være en tak til sekretariatet og sekretærerne fra delegationerne, det havde jo ikke kunnet lade sig gøre uden den udmærkede hjælp vi får fra sekretariatene specielt skal lyde en tak til vor sekretær ved dette møde Alibak Steenholdt og tak til jer alle sammen, jeg håber at alle kommer godt hjem. Tak for mødet.

Mødet er hævet.

BILAG

- I Program m.v.
- II Forslag til charter
- III Indkomne forslag
- IV Udkast til fællesudtalelse
- V Arbejdsgrupper
- VI Charter
- VII Fællesudtalelse
- VIII Henstillinger fra rådet

Bilag I

Program for mødet 23.-24. september 1985 i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Mandag den 23.

Kl. 9.30 Delegationsmøder.

Kl. 10.00 Rådsmøde.

Åbningsindlæg, medlemslisten, godkendelse af præsidium, fastsættelse af dagsorden og generaldebat.

Kl. 12.00 Frokostpause.

Kl. 14.00 Rådsmøde.

Fortsat generaldebat samt forslag til aftaletekst for samarbejdet.

Kl. 16.00 Præsidiemøde.

Tirsdag den 24.

Kl. 9.30 Delegationsmøder.

Kl. 10.00 Rådsmøde.

Indkomne forslag.

Kl. 12.00 Frokostpause.

Kl. 14.00 Rådsmøde.

Genoptagelse af forslag til aftaletekst for samarbejdet, drøftelse af evt. forretningsorden for kommende rådsmøder samt valg af formænd og præsidium for næste session.

Kl. 16.00 Pressemøde.

2.

Program for arrangementet i forbindelse med mødet i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Fredag den 20. september.

Den færøske delegation afhentes om eftermiddagen i lufthavnen og indkvarteres på Hotel Grønland.

Lørdag den 21. september.

Den islandske delegation afhentes om formiddagen i lufthavnen og indkvarteres på Hotel Grønland.

Kl. 14.00 Sejltur til Qorqut. (Bus fra hotel til havn).

Kl. 19.00 Rådsformanden er vært ved en middag på Hotel Qorqut.

Søndag den 22. september.

Kl. 12.00 Frokost på Hotel Qorqut.

Kl. 14.00 Retursejltur til Nuuk. (Bus fra havn til hotel).

Kl. 19.00 Landsstyret er vært ved en middag.

Mandag den 23. september.

Kl. 16.00 Rundvisning i Nuuk, herunder besøg på Landsmuseet, Godthåb Fiskeindustri og Seminariet.

Kl. 19.00 Nuuk kommunalbestyrelse er vært ved en middag.

Tirsdag den 24. september.

Kl. 16.00 Orienteringsmøde ved Nuuks Borgmester på rådhuset.

3.

Medlemsliste.

Færøernes lagting.

Erlendur Patursson

Thomas Arabo

Asbjørn Joensen

Tordur Niclasen

Jogvan Sundstein

Agnar Nielsen

Islands alting.

Pall Petursson
Fridjon Thordarson
Eidur Guðnason
Steingrímur J. Sigfússon
Sigríður Duna Kristmundsdóttir
Stefan Benediktsson

Grønlands landsting.

Jens Lyberth
Preben Lange
Jens Geisler
Otto Steenholdt
Peter Ostermann

4.

Forslag til dagsorden for det konstituerende møde 23.-24. september 1985 i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd:

1. Medlemslisten.
2. Åbningsindlæg.
3. Godkendelse af præsidium.
4. Fastsættelse af dagsorden.
5. Generaldebat.
6. Forslag til aftaletekst for samarbejdet.
7. Indkomne forslag.
 - a. En fælles færøsk/grønlandsk/islandsk kulturuge.
 - b. De forskellige miljøgruppers aktiviteter mod fangst af hval og sæl.
 - d. Loddspørgsmålet.
8. Drøftelse af evt. forretningsorden for kommende sessioner.
9. Valg af formand og præsidium for næste session.

Bilag II

Udkast til aftaletekst vedrørende Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd.

Præambel

I erkendelse af

- at Færøerne, Grønland og Island, det vestnordiske område, har en fælles interesse i bevarelsen og i en kontrolleret udnyttelse af landenes levende og ikkelevende ressourcer,
- at disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi og fremtidige udvikling,
- at bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende ressourcer er af betydning også for den øvrige verdens forsyning med madvarer,
- at landene indser nødvendigheden af at styrke og udvikle det kulturelle, handelsmæssige og trafikale samarbejde og samarbejde iøvrigt samt
- at landene ved at styrke og udvikle samarbejdet giver sit bidrag til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden:

Har vi valgte medlemmer af Færøernes Lagting, Islands Alting og Grønlands Landsting på grundlag af beslutninger i Færøernes Lagting den 27. januar 1981, Grønlands Landsting den 23. maj 1985 og Islands Alting den 19. maj 1981 om et parlamentarisk samarbejde på møde i Nuuk denfundet, at et formelt charter, der fastsætter reglerne for samarbejdet, er nødvendigt.

Vi accepterer og godkender herved nærværende charter, hvis bestemmelser er anført i det følgende:

2.

Kapitel 1

1. Til at formidle det parlamentariske samarbejde mellem Færøerne, Grønland og Island etableres Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd, i det følgende benævnt Rådet.
2. Rådet kan vedtage rekommandationer til et eller flere af landene og ikke beslutninger, der er bindende for disse.

Kapitel 2

1. Til Rådet vælger Færøernes Lagting, Islands Alting og Grønlands Landsting

blandt sine medlemmer det antal medlemmer, som det enkelte ting måtte beslutte. Tingene anmelder de valgte medlemmer til Rådets formand for den kommende session.

2. Rådet er beslutningsdygtigt, når alle 3 grupper for landene er repræsenteret og hver gruppe er repræsenteret ved et flertal.
3. Formanden for Rådet vælges på skift fra grupperne for et år ad gangen. Samtidig vælges en første næstformand og en anden næstformand, disse 3 udgør Rådets præsidium.
4. Formanden indkalder til årlig session til det tidspunkt, som rådet beslutter og i det land, hvor han er hjemmehørende. Et flertal fra en af grupperne kan gennem formanden indkalde til ekstraordinær session, stedet fastsættes af formanden.

Kapitel 3

1. På sessionen kan drøftes ethvert emne, der er af interesse for samarbejdet.
2. Ved fremsendelse af en rekommandation redegøres der for med hvilken tilslutning, Rådet har taget rekommandationen.

Kapitel 4

Formanden sørger for sekretariatsfunktionen ved ansættelse af en sekretær, tingene underrettes herom.

Kapitel 5

Hvert land afholder udgifterne ved sine medlemmers deltagelse i samarbejdet. Udgifterne ved sekretariatsfunktionen følger formanden.

Kapitel 6

Såfremt der udarbejdes statutter til gennemførelse af charterets bestemmelser og hensigt, skal disse forelægges sessionen til godkendelse.

Kapitel 7

Nærværende charter skal for at træde i kraft tiltrædes af Færøernes Lagting, Islands Alting og Grønlands Landsting.

Bilag III

- 1) En fælles færøsk/grønlandsk/islandsk kulturuge.

Da en styrkelse og udvikling af det kulturelle samarbejde er et emne, der i præambelen lægges særlig vægt på, er det naturligt, at rådet tager dette spørgs-

mål frem som en af sine første opgaver.

Et kulturelt samarbejde og en udveksling af kulturelle aktiviteter har fundet sted mellem landene, men dette har hidtil været ensidigt forstået på den måde, at et land f.eks. har sendt en udstilling til et andet af landene. En fælles udstilling vil kunne bidrage yderligere til indsigt og forståelse for landenes kulturelle udvikling og stade.

2) De forskellige miljøgruppers aktiviteter mod fangst af hval og sæl.

I den senere år har disse miljøgrupper i stigende grad vendt deres aktiviteter mod vore lande. Grønland har allerede konstateret betydelige skadevirkninger, og nu er gruppernes aktiviteter fokuseret mod Færøerne og Island. Der kunne være anledning til at overveje om fælles anstrengelser til modvirkning af skaderne og oplysning om forholdene ikke ville være en opgave for rådet at behandle.

3) Loddespørgsmålet.

Der er på dette område ikke sammenfaldende interesser mellem landene. Man vil mene, at en åben og uforpligtende meningsudveksling, hvor de forskellige synspunkter fremlægges, vil være til gavn for alle.

4) Erfaringer vedrørende pelsdyravl.

På baggrund af det svigtende torskefiskeri i Grønland i de senere år må alternative erhvervsmuligheder tages op til overvejelse. Under hensyn til de forbedrede trafikale forhold er det nærliggende at undersøge, om der er mulighed for pelsdyravl i Sydgrønland og Østgrønland i større målestok. Der tænkes blandt andet på avl af ræve.

Pelsdyravl drives erhvervsmæssigt i Island. I Grønland har man kun et meget begrænset kendskab til betingelserne og udviklingsmulighederne for dette erhverv.

Det foreslås derfor, at en erfaringsudveksling finder sted med hensyn til pelsdyravl for at tilvejebringe et vurderingsgrundlag vedrørende spørgsmålet, om pelsdyravl vil være en realistisk erhvervsmulighed også for Sydgrønlands og Østgrønlands vedkommende.

Bilag IV

FÆLLESUDTALELSE

Delegationer af parlamentarikere fra Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting har under et møde i Nuuk den 23.-24. september 1985 besluttet at oprette Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. De tre landes delegationer er blevet enige om indholdet af en aftale om samarbejdet i rådet.

Der er under mødet konstateret enighed om en række fundamentale forhold som grundlag for samarbejdet:

1. Færøerne, Grønland og Island, det vestnordiske områdede, har en les interesse i bevarelsen og i en konlatrolleret udnyttelse af deres levende og ikkelevende ressourcer.
2. Disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi, kultur og fremtidige udvikling, idet de danner grundlag for livsmønsteret.
3. Bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende ressourcer er af betydning også for den øvrige verdens forsyning med madvarer.
4. Det er nødvendigt at styrke og udvikle det kulturelle, handelsmæssige og trafikale samarbejde mellem de tre lande samt samarbejdet i øvrigt.
5. Ved at styrke og udvikle samarbejdet mellem de tre lande bidrager landene til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden.

Der er under mødet ikke blot konstateret behov for, men også en stærk vilje til samarbejde mellem de tre lande.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd skal efter aftalen kunne vedtage henstillinger til et eller flere af landene.

Der holdes et årligt møde i rådet, og mødestedet skal gå på skift mellem landene. Formandskabet knyttes til værtslandet, men således at de to andre lande også får sæde i præsidiat.

Aftalen træder i kraft, når den er godkendt af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting.

Parlamentarikerne fra de tre lande er under mødet i Nuuk blevet enige om en række konkrete forslag vedrørende det kommende samarbejde. Endvidere er der på baggrund af drøftelserne på mødet enighed om at fremhæve følgende:

1. De tre landes befolkninger har altid været afhængige af havets ressourcer, og man har derfor en fundamental interesse i disse ressourcers bevarelse, idet bevarelsen og den kontrollerede udnyttelse af ressourcerne er afgørende for befolkningens overlevelse på Færøerne, Grønland og Island. Det er beklageligt, at verdensoffentligheden er ført bag lyset på grund af udenforståendes misforståelser og manglende kendskab hertil.

2. De tre lande indgår som en uadskillelig del af det nordiske samarbejde. Hvis de øvrige nordiske lande indgår i en atomfri zone, vil forsvarsspørgsmålet vedrørende Vestnorden blive brændende aktuelt, og de tre lande vil være i en uheldig situation, hvis de holdes udenfor. Spørgsmålet om Vestnorden som atomfri zone er derfor påtrængende.
3. Vestnorden er endnu ikke i alvorlig grad plaget af grænseoverskridende luftforurening. Alligevel, og under hensyn til at områder med fastliggende is er særlig forureningsfølsomme, er der ud fra forebyggelseshensyn enighed om, at denne problematik er væsentlig også for Vestnorden, idet der må samarbejdes om at undgå den situation, som allerede kendes i de øvrige nordiske lande.
4. Inden for sundhedsvæsenets område er der også mulighed for et samarbejde, som i den første fase kan finde sted gennem udveksling af erfaringer. Samarbejdet på det sundhedsmæssige felt er hensigtsmæssigt omkring det forebyggende arbejde og kan på længere sigt udvikles til at blive mere omfattende. Som et særligt samarbejdsområde peges på alkoholproblematikken.

Afslutningsvis vil repræsentanterne for de tre lande udtrykke glæde over den stærke samarbejdsvilje, som har præget det stiftende møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Bilag V

Arbejdsgruppe 1: Aftaleteksten

Færerne:

Jogvan Sundstein
Johan Djurhuus

Grønland:

Jens Geisler
Lars Gaaci

Island:

Fridjon Thordarson
Adelheidur Birgisdottir

Sekretærer:

Johan Djurhuus
Adelheidur Birgisdottir
Lars Gaaci

2.
Arbejdsgruppe 2: Fællesudtalelse

Færøerne:

Erlendur Patursson
Agnar Nielsen

Grønland:

Jens Lyberth
Peter Ostermann

Island:

Páll Petursson
Stefan Benediktsson

Sekretær:

Jens Ove Dall

3.
Arbejdsgruppe 3: Indkomne forslag

Færøerne:

Thomas Arabo
Tordur Niclason
Asbjørn Joensen

Grønland:

Preben Lange
Otto Steenholdt

Island:

Sigríður Duna Kristmundsdóttir
Eidur Guðnason
Steingrímur Sigfússon

Sekretær:

Alibak Steenholdt

Bilag VI

Charter for Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd.

Præambel

I erkendelse af

- at Færøerne, Grønland og Island, det vestnordiske område, har en fælles interesse i bevarelsen og i en kontrolleret udnyttelse af landenes levende og ikkelevende ressourcer,
- at disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi, kultur og fremtidige udvikling,
- at bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende ressourcer er af betydning også for den øvrige verdens forsyning med levnedsmidler,
- at landene indser nødvendigheden af at styrke og udvikle det kulturelle, handelsmæssige og trafikale samarbejde og samarbejde iøvrigt samt
- at landene ved at styrke og udvikle samarbejdet giver sit bidrag til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden:

Har vi valgte medlemmer af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting på grundlag af beslutninger i Færøernes Lagting den 27. januar 1981, Grønlands Landsting den 23. maj 1985 og Islands Alting den 19. maj 1981 om et parlamentarisk samarbejde på møde i Nuuk den 24. september 1985 fundet, at et formelt charter, der fastsætter reglerne for samarbejdet, er nødvendigt.

Vi accepterer og godkender herved nærværende charter, hvis bestemmelser er anført i det følgende:

Kapitel 1

1. Til at formidle det parlamentariske samarbejde mellem Færøerne, Grønland og Island etableres Vestnordens Parlamentariske Samarbejdsråd, i det følgende benævnt Rådet.
2. Rådet kan alene vedtage rekommandationer til et eller flere af landene.

Kapitel 2

1. Til Rådet vælger Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting blandt sine medlemmer det antal medlemmer og suppleanter som det enkelte ting måtte beslutte. I tilfælde af, at medlemmers tingmandater skulle være ophørt på grund af valg og nye mandater ikke skulle være godkendt inden en sessions afholdelse, kan de partier, der vil blive repræsenteret i tingene, vælge midlertidige medlemmer og suppleanter. Tingene henholdsvis partierne anmelder medlemmerne og suppleanterne til Rådets formand.
2. Rådet er beslutningsdygtigt, når alle 3 grupper for landene er repræsenteret og hver gruppe er repræsenteret ved et flertal.
3. Formanden for Rådet vælges på skift fra grupperne for et år ad gangen. Samtidig vælges en første næstformand og en anden næstformand, disse 3 udgør Rådets præsidium.
4. Formanden indkalder til årlig session til det tidspunkt og på det sted, som rådet beslutter. Et flertal af Rådets medlemmer kan gennem formanden indkalde til ekstraordinær session, stedet fastsættes af formanden.

Kapitel 3

1. På sessionen kan drøftes ethvert emne, der er af interesse for samarbejdet.
2. Ved fremsendelse af en rekommandation redegøres der for med hvilken tilslutning, Rådet har vedtaget rekommandationen.

Kapitel 4

Formanden sørger for varetagelse af sekretariatsfunktionen.

Kapitel 5

Hvert land afholder udgifterne ved sine medlemmers deltagelse i samarbejdet. Udgifterne ved sekretariatsfunktionen følger formanden.

Kapitel 6

Der udarbejdes en forretningsorden til gennemførelse af charterets bestemmelser og hensigt. Forretningsordenen forelægges sessionen til godkendelse.

Kapitel 7

Nærværende charter der affattes på dansk, færøsk, grønlandsk og islandsk alle lige gyldige, skal for at træde i kraft tiltrædes af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting.

Nuuk den 24. september 1985.

Thomas Arabo (FL)
Stefan Benediktsson (IA)
Jens Geisler (GL)
Eidur Gudnason (IA)
Asbjørn Joensen (FL)
Sigridur Duna Kristmundsdottir (IA)
Preben Lange (GL)
Jens Lyberth (GL)
Tordur Niclasen (FL)
Agnar Nielsen (FL)
Peter Ostermann (GL)
Erlendur Patursson (FL)
Páll Petursson (IA)
Steingrímur J. Sigfússon (IA)
Otto Steenholdt (GL)
Jogvan Sundstein (FL)
Fridjon Thordarson (IA)

Bilag VII

FÆLLESUDTALELSE

Delegationer af parlamentarikere fra Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting har under et møde i Nuuk den 23.-24. september 1985 besluttet at oprette Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. De tre landes delegationer er blevet enige om indholdet af en aftale om samarbejdet i rådet.

Der er under mødet konstateret enighed om en række fundamentale forhold som grundlag for samarbejdet:

1. Færøerne, Grønland og Island, det vestnordiske områdefæde, har en les interesse i bevarelsen og i en konlatrolleret udnyttelse af deres levende og ikkelevende ressourcer.
2. Disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi, kultur og fremtidige udvikling, idet de danner grundlag for livsmønsteret.
3. Bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende ressourcer er af betydning også for den øvrige verdens forsyning med levnedsmidler.
4. Det er nødvendigt at styrke og udvikle det kulturelle, handelsmæssige og trafikale samarbejde mellem de tre lande samt samarbejdet i øvrigt.
5. Ved at styrke og udvikle samarbejdet mellem de tre lande bidrager landene til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden.

Der er under mødet ikke blot konstateret behov for, men også en stærk vilje til samarbejde mellem de tre lande.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd skal efter aftalen kunne vedtage henstillinger til et eller flere af landene.

Der holdes et årligt møde i rådet, og mødestedet skal gå på skift mellem landene. Formandsskabet knyttes til værtslandet, men således at de to andre lande også får sæde i præsidiet.

Aftalen træder i kraft, når den er godkendt af Færøernes Lagting, Grønlands Landsting og Islands Alting.

Parlamentarikerne fra de tre lande er under mødet i Nuuk blevet enige om en række konkrete forslag vedrørende det kommende samarbejde. Endvidere er der på baggrund af drøftelserne på mødet enighed om at fremhæve følgende:

1. De tre landes befolkninger har altid været afhængige af havets ressourcer, og man har derfor en fundamental interesse i disse ressourcers bevarelse, idet bevarelsen og den kontrollerede udnyttelse af ressourcerne er afgørende for befolkningens overlevelse på Færøerne, Grønland og Island. Det er beklageligt, at verdensoffentligheden er ført bag lyset på grund af udenforståendes misforståelser og manglende kendskab hertil.
2. Også Vestnorden er ved at blive plaget af grænseoverskridende luftforurening, og under hensyn til at områder med fastliggende is er særlig forureningsfølsomme, er der ud fra forebyggelseshensyn enighed om, at denne problematik er væsentlig også for Vestnorden, i det der må samarbejdes om at undgå den situation, som allerede kendes i de øvrige nordiske lande.
3. Inden for sundhedsvæsenets og socialvæsenets områder er der også mulighed for et samarbejde, som i den første fase kan finde sted gennem udveksling af erfaringer. Samarbejdet på det sociale og sundhedsmæssige felt er hensigtsmæssigt omkring det forebyggende arbejde og kan på længere sigt udvikles til at blive mere omfattende.

Afslutningsvis vil repræsentanterne for de tre lande udtrykke glæde over den stærke samarbejdsvilje, som har præget det stiftende møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Nuuk den, 24. september 1985.

På Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråds vegne

*Jens Lyberth
Formand*

*Alibak Steenholdt
Rådssekretær*

Bilag VII

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd

Rådet henstiller til landsstyreme og den islandske regering at optage forhandlinger om formidling af gensidig nyhedstjeneste og i det hele taget oplysnings-tjeneste fra de øvrige lande, samt udveksling af aktualitets- og dokumentar-programmer om landenes kultur, natur og erhvervsliv.

Nuuk den, 24. september 1985.

*Jens Lyberth
Formand*

*Alibak Steenholdt
Rådssekretær*

2.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd

Møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd holdt i Nuuk den 24. september 1985 ser det som en nødvendighed at Færøerne, Grønland og Island tager et aktivt samarbejde op på informationsområdet om vor berettigelse til udnyttelsen af vigtige naturressourcer i Nordatlanten.

I de senere år har visse grupper i stigende grad vendt deres aktiviteter mod vore lande. Grønland har allerede konstateret betydelige skadevirkninger og nu er gruppernes aktiviteter fokuseret mod Færøerne og Island.

Rådet anser det absolut nødvendigt at disse tre lande samarbejder aktivt for at oplyse om forholdene og modvirke skaderne af misforståelser som er opstået på grund af visse miljøgruppers aktiviteter.

Nuuk den, 24. september 1985.

*Jens Lyberth
Formand*

*Alibak Steenholdt
Rådssekretær*

3.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd

Idet man anerkender at der er visse divergenser imellem de tre landes opfattelse med hensyn til udnyttelse af visse fiskeriressourcer - henstiller rådet til Færøernes landstyre, Grønlands landstyre og Islands regering om at undersøge mulighederne for en fælles holdning for udnyttelse af ressourcerne i vore havområder.

Nuuk den, 24. september 1985.

Jens Lyberth

Formand

Alibak Steenholdt

Rådssekretær

4.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd

Udvalget for indkomne forslag henstiller til præsidiet at nedsætte en arbejdsgruppe for at komme med konkrete forslag om øget kultursamarbejde og menneskelige kontakter mellem de tre lande.

Arbejdsgruppen skal mødes en dag inden rådets næste møde og fremkomme med forslag til det møde.

Nuuk den, 24. september 1985.

Jens Lyberth

Formand

Alibak Steenholdt

Rådssekretær

5.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd henstiller til den islandske regering, det grønlandske og færøske landsstyre om at arbejde for, at der oprettes regelmæssige trafikforbindelser mellem Færøerne, Grønland og Island.

Nuuk den, 24. september 1985.

*Jens Lyberth
Formand*

*Alibak Steenholdt
Rådssekretær*

6.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd

Erfaringer vedrørende pelsdyravl.

Som alternativ til beskæftigelse i Grønland og under hensyn til de forbedrede trafikale forhold er det nærliggende at undersøge, om der er mulighed for pelsdyravl i Grønland i større målestok. Der tænkes blandt andet på avl af ræve.

Pelsdyravl drives erhvervsmæssigt i Island. I Grønland har man kun et meget begrænset kendskab til betingelserne og udviklingsmulighederne for dette erhverv.

Det foreslås derfor, at en erfaringsudveksling finder sted med hensyn til pelsdyravl for at tilvejebringe et vurderingsgrundlag vedrørende spørgsmålet, om pelsdyravl vil være en realistisk erhvervsmulighed også for Grønlands vedkommende.

Nuuk den, 24. september 1985.

*Jens Lyberth
Formand*

*Alibak Steenholdt
Rådssekretær*